ATEITIS

Alp 1786
Nr. 1-10

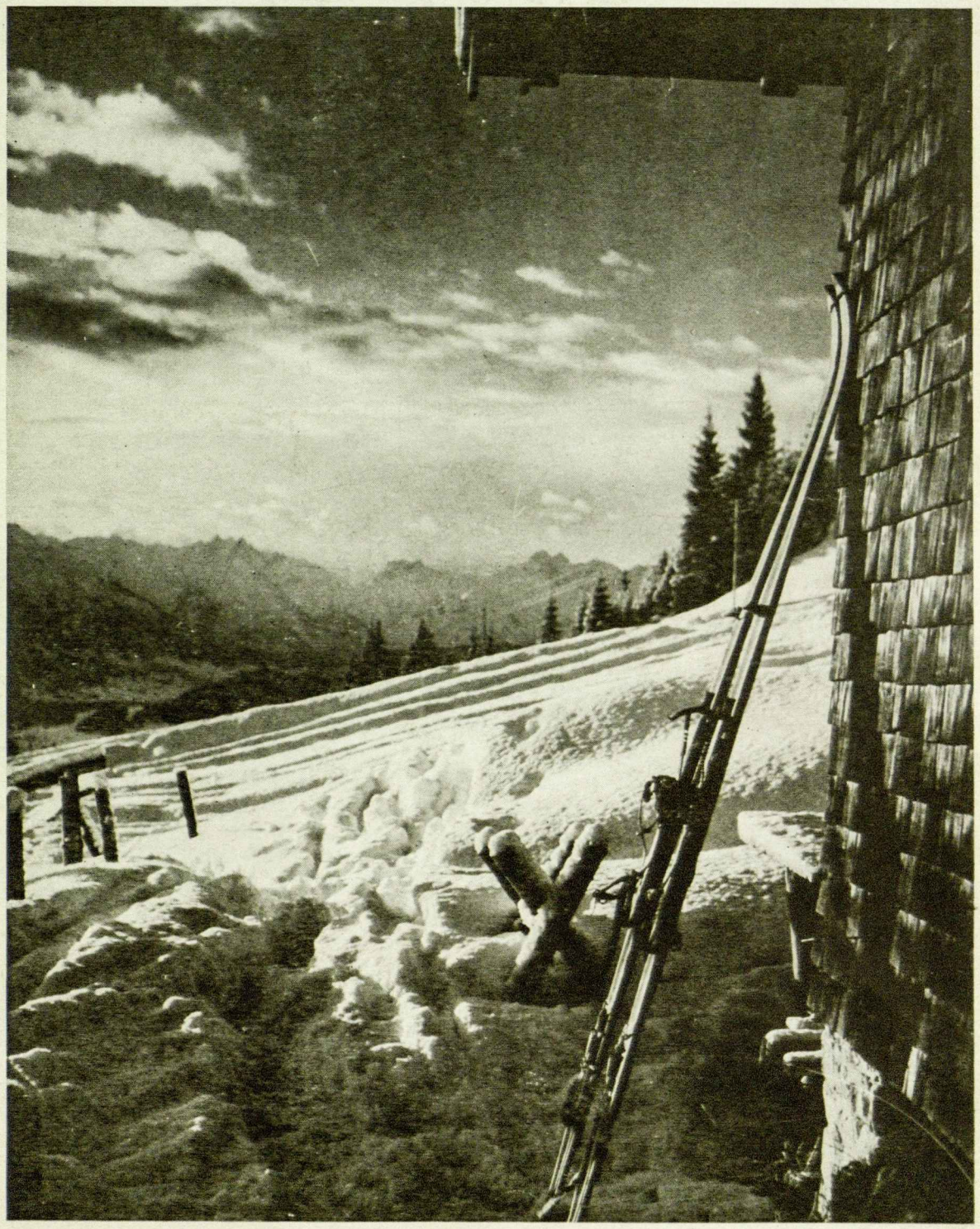

1955 M.

SAUSIS, NR. 1

Mums visiškai yra aišku, kad iš ateitininkų gali išeiti tvirta, energinga, nepajudinamais principais sucementuota atrinktoji Lietuvos inteligentija, kuri turės kreipti mūsų kultūrinį gyvenimą į tikrosios pažangos kelią. Tos būsimos inteligentijos pirmieji daigai yra ne kas kita, kaip moksleiviai ateitininkai. Tad stenkimės tuos daigelius rūpestingai ugdyti, gaivinti, kad amžinosios saulės šviesoje jie laimingai išaugtų, skaisčiai pražydėtų ir atneštų gausių vaisių.

Ateitininkai turi būti rinktiniai mokiniai, o rinktiniai mokiniai turi pasižymėti nuolatine mokslo ir doros pažanga. Tad mokslo bei doros pažanga tegul lydi visus mūsų gyvenimo žingsnius.

(Iš 1928 m. Ateities, 496 psl.)

ATEITIS eina nuo 1911

KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

1955 METAI NR. 1

SAUSIS — JANUARY

VYR. REDAKTORIUS — Paulius Jurkus

REDAKCIJOS KOLEKTYVAS — J. Baužys, G. Botyrius, Kun. J. Petrėnas, D. Vebeliūnaitė.

ADMINISTRATORIUS — Kun. V. Dabušis

Redakcijos ir administracijos adresas:
ATEITIS, 916 WILLOUGHBY AVENUE, BROOKLYN 21, N. Y., U. S. A.

Prenumerata metams $5.00 pagal U. S. dol. kursą.

Garbės prenumerata metams $10.00. Atskiro numerio kaina 50c.

-o-

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August, by the Lithuanian YoYuth Asscciation

"Ateitis",
916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Subscription $5.00 per year. Single copy 50c.

*

Entered as second-class matter at the post office at Brooklyn, New York, March 31, 1950 under the Act of March 3, 1897.

TURINYS

V. Vaitiekūnas — Studentų ateitininkų aktualieji uždaviniai 1
E. Buračaitė — Tik vieno veido, Snaigių šokis (eilės) 3
Danutė Brazaitytė — Drebulė 4
Jonas Petrėnas — Plunksna, apkalta Dievo šarvais 7
Kongreso nutarimai (tęsinys) 8
Alfa Sušinskas — Savęs išniekinimas 9
Ada Karvelytė — Ne tie varpai (eil.) 10
S. S. — Dr. Vladas Viliamas ateitininkiškoj veikloj 11
Vilmanta Karečkaitė — žvaigždė (eil.) 12
Pastabos, pastabėlės 13
Jonas Žadeikis — Prof. P. Dovydaičio dukrą aplankius 14
Dalia Prikockytė — Lapkričio simfonija 14

KREIVOS ŠYPSENOS 15

SPORTAS

Vytautas Valaitis — Sportas asmenybės ugdyme 16

DARBAI IR ŽMONĖS

Vyt. Palubinskas, kun. — Tarptautinis kat. jaunimo suvažiavimas Romoje 17
SAS baruose 18
Pax Romana konferencija Ottawoje 18
Aidų leidimo penkmetį baigus 19

PLAČIAME PASAULYJE 20

Viršelio 1 psl. — žiema kalnuose, nuotr. K. Daugėlos

Viršelio vinjetė dail. T. Valiaus

KITAM ATEITIES NUMERYJE

Mūsų skaitytojai ras šiuos pagrindinius straipsnius: Vyt. Vaitiekūnas tęsia samprotavimus apie aktualiuosius studentų ateitininkų uždavinius; Alfa Sušinskas nepriklausomybės šventės proga prisimena Lietuvą ir lietuvius; šv. Rašto savaitė atžymima įdomiu kun. J. Petrėno aprašymu ginčų, kurie kilo Simano Daukanto šeštadieninėje mokykloje; iš kongreso darbų skelbiama kai kurie sveikinimai; A. V. svarsto savęs jieškojimą. Beletristikos skiltyse skelbiamas E. Gerdauskaitės "Vadovas", kur autorė suveda žmogų, Protą, Išmintį ir Tikėjimo žvaigždę; pluoštas eilėraščių. Be to, nuolatiniai apžvalgų skyriai; šiuo kartu plačiau sustojama ties "Darbų ir žmonių" skyrium, kur atžymimos kelios sukaktys.

Sausio nr. dėl techniškų kliūčių išėjo pasivėlinęs. Už tai atsiprašome visus mūsų mieluosius skaitytojus. Vasario nr. išeis tvarkingai.

V. VAITIEKŪNAS

STUDENTŲ ATEITININKŲ AKTUALIEJI UŽDAVINIAI

Po ateitininkų vėliava matant susitelkusius gražius būrius susipratusio, drausmingo, susidraugavusio, inteligentiško jaunimo, jungiamo katalikybės ir tautybės, tų dviejų visuomeninių galybių, negalima nepasiduoti įspūdžiui, jog tai didelės reikšmės ir potencijos sąjūdis. Ir jo istorija liudija, kad visada jis buvo žymi jėga, stipri savo principais ir priaugusi savo laiko uždaviniams.

O kaip šiandieną, gyvenant visai skirtingose sąlygose? — norėtųsi paklausti. Ar ateitininkų principai, taip meistriškai formuluoti prof. St. Šalkauskio, yra pasisavinti ir įsisąmoninti dabartinio studento ateitininko? Ar anas įspūdis, kurį susidarai iš pirmo žvilgsnio, nėra kartais tik išviršinis? Atsakymo tokiem klausimams dera jieškot ateitininko studento principinių uždavinių praktikoje.

—o—

Ateitininkai, kaip žinome, siekia penkių principinių uždavinių: **katalikiškumo, lietuviškumo, visuomeniškumo, inteligentiškumo ir šeimiškumo.** Tie uždaviniai buvo aktualūs nepriklausomos Lietuvos metais, lygiai buvo aktualūs tremties stovyklose, nenustoja savo aktualumo nė dabar, pasklidus po įvairius kraštus ir kontinentus. Savo aktualumo jie nenustoja dėl to, kad nepriklauso nei nuo laiko nei nuo vietos, kad yra visuotiniai, nes atitinka nekintamas tiesas ir žmogaus prigimtį. Tačiau priemonės ir būdai, kuriais siekiame tuos principus realizuoti, jau priklauso laiko, vietos ir gyvenimo sąlygų. Vienokios jos buvo Lietuvoje ir kitokios yra už jos sienų. O naujose sąlygose dažnai labiau išryškėja, kaip kas savo principų laikosi ir kaip juos sugeba derinti su nauja gyvenimo dvasia: palenkia ją savo principams ar jos yra palenkiamos. Taigi, kaip yra su studentu ateitininku naujose sąlygose principinių jo uždavinių požiūriu? Ką liudija mums pati praktika?

KATALIKIŠKUMAS

Katalikiškumas yra ateitininkų sąjūdžio esmė ir jo atsiradimo pagrindas. Ateitininkų sąjūdis kilo iš pasipriešinimo lietuvių šviesuomenės atskilimui nuo Kristaus ir tuo atžvilgiu nuo savo tautos, kuri Kristų išpažino. Ateitininkai Kristų teigė, ir dėl to jiems buvo ir paliko būdingas religingumas ir ideologinis krikščioniškasis sąmoningumas. Pirmosios ir antrosios ateitininkų kartos abiturientas, vadinasi kandidatas į studentus, katalikų tikėjimo tiesas buvo tvirtai įsisąmonines. Jis, palyginti, galėjo drąsiai tais klausimais diskutuoti su savo idėjiniais priešininkais. Dabar, atrodo, yra kiek kitaip.

Ateitininkas studentas, tiesa, ir dabar yra įpareigotas ir įsipareigojęs asmeninėmis bei sutelktinėmis pastangomis gilinti katalikybės tiesų pažinimą ir gyventi tomis tiesomis. Tačiau, reikia pastebėti, šių dienų studento ateitininko katalikiškumo bruožas yra per lėkštas. Dažnai pasitenkinama tik katalikiškųjų principų akcentavimu, giliau į juos neįžvelgiant. Apskritai, nėra didelio entuziazmo gilintis į pasaulėžiūros klausimus. Teko patirti, kaip vienam kitam studentui ateitininkui net pačios pagrindinės katalikybės tiesos nėra gerai pažįstamos ir dėl to savo nežinojimo jis nesijautė nejaukiai. Nejauku būdavo ir bendrose religinėse šventėse, kai bendroje komunijoje dalyvaudavo, palyginti, negausus skaičius studentų, — žinoma, ir moksleivių bei sendraugių. Taigi, ir religiniame gyvenime yra nerūpestingumo. Mano įsitikinimu, pirmasis studentų ateitininkų uždavinys ir būtų sustiprinti ideologinį sąmoningumą ir pagilinti religinį savo gyvenimą.

LIETUVIŠKUMAS

Ateitininkų kongresas Telšiuose 1935 metais savo nutarimuose yra pabrėžęs, kad "Ateitininkų Federacija yra tikriausia prasme **tautinė organizacija.** Tėvynės meilė, tėvynės rūpesčiai, tėvynei dirbti ir pasiaukoti pareigos krikščionių religijos šviesoje ir šilumoje įgyja daug kilnesnį ir vertingesnį turinį". Vadinasi, katalikiškumą pabrėždami ir lietuviškumo tvirtai laikydamiesi, ateitininkai pastarąjį tik dar labiau sustiprina ir įskaidrina. Ir dabartinis Ateitininkų Federacijos vadas S. Sužiedėlis, mums už savo tėvynės sienų atsidūrus, dėl ateitininko lietuviškumo yra pasakęs: "Be išlaikyto tautiškumo aš negalėčiau suprasti ateitininkų organizacijos... Jei kas iš ateitininkų nutaustų, jis turėtų išsijungti ir iš pačios organizacijos... Ateitininkai sudaro **lietuvišką** ir katalikišką organizaciją, ir tik tokia tegali save pateisinti".

Per visą ateitininkijos istoriją pagrindinis ateitininko bruožas buvo jo katalikiškumas ir lietuviškumas. Tautos reikalai visada sutapo su gyvaisiais ateitininkų veiklos uždaviniais. Lietuvos balsas visada buvo ateitininkams kelrodžiu ir vadovu. Kai Lietuvą tebevaržė caristinės Rusijos pančiai, ateitininkai stengėsi puoselėti laisvos Lietuvos mintį ir ją įdiegti kiekvieno lietuvio širdin. Kai pirmojo Didžiojo karo gale ėmė braškėti pavergėjų sostai, ateitininkai uoliai rūpinosi atstatyti tautinę valstybę. Kai išmušė laisvės kovų valanda, ateitininkai vieni tarp pirmųjų paliko mokyklos suolus ir išėjo savojo krašto nepriklausomybės ginti. Kai antras Didysis karas atnešė į Lietuvą naują priespaudą, ateitininkai išėjo į rezistencinę kovą su okupantais. Kova dėl tėvynės nebaigta. Ji vyksta di-

LIETUVOS NACIONALINĖ M[illegible]YDO BIBLIOTEKA

Ateitininkų suvažiavimas Detmolde, Vokietijoje, 1946 m. Nuotr. V. Augustino

džiai sunkiose sąlygose ir su tragiško heroizmo pavyzdžiais.

"Mes taip mylime Lietuvą, kad geriau čia krintame, atiduodami savo gyvybę kiek galima brangiau, negu vykstame į Sibirą" — rašo 1948 metais N. ateitininkas studentas, partizanas„ laisvojo pasaulio lietuviui. **"Broliai ir sesės,** — pažymi jis toliau, — **mes kovojame gyventi ar mirti. Laikomės dantimis įsikibę savo tėvų žemės. Visko netekome. Skarmalais dengiamės, šiuo tuo maitinamės. Kančios mus užgrūdino kaip plieną. Kasliks — liks tik plienas... Laisvė ir tėvų šalies meilė statoma aukščiau už gyvybę."**

Taip, anos pusės ateitininkui tėvynės meilė yra brangiau už gyvybę, kurią jis paverčia plienu laisvei ginti. Ar toks pat plieninis nusistatymas dantimis įsikibus laikytis lietuviškumo yra ir šioje pusėje pas studentus ateitininkus? Kokia vertybė jam yra pati aukštoji? Atsakyti palieku kiekvieno sąžinei.

Ateitininko studento lietuviškumas įpareigoja jį asmeninėmis ir sutelktinėmis pastangomis stiprinti savo atsparumą svetimai aplinkai ir dvasiai, išlaikyti savo lietuviškos sąmonės budrumą ir gyvą ryšį su tautos likimu, nuolat kaitinti savo meilę pavergtajai tėvynei ir tautai, ryžtis aukotis ir dirbti jos išlaisvinimui. Tai nėra nei paprasta nei lengva, bet būtina. Svetur ateitininkui studentui, tariant ano jų draugo partizano žodžiais, dažnai gali tekti "dantimis įsikibus" laikytis savo kalbos, dainų papročių ir tradicijų. Iš visų ateitininko uždavinių jo lietuviškumas šiandien labiausiai išstatytas sunkiam bandymui, ir tai jį pati bando kiek atlaikys. Dėl to visai natūralu ir būtina tam rungties barui skirti daugiau dėmesio ir jėgų. Studentai ateitininkai turi dar nepamiršti, kad jiems tenka pareiga rūpintis ir jaunesniųjų savo draugų, moksleivių, lietuviškumu, nes šie arba nebeprisimena iš Lietuvos laikų nieko, kas studentų atsiminimuose dar užsiliko, arba visai nėra Lietuvos matę. Kas matė ir gyveno nepriklausomoje Lietuvoje, nusikalstų savo tautai, jeigu tai vien sau pasilaikytų. Čia yra jau ir visuomeninė pareiga kitus veikti.

VISUOMENIŠKUMAS

Kiekviena organizacija, taigi ir ateitininkų, yra sutelktinė jėga, kuri laikosi savo narių drausmingumu bei pareigingumu. Antra, ateitininkas išeina už asmeninių reikalų į visuomeninius, kurie tik tada gali būti tinkamai vykdomi, kai vykdytojas visuomeniniam darbui pasiruošia ir gerai pažįsta to darbo principus ir metodus. Studentai ateitininkai yra pasiekę jau tokio subrendimo, kad jie gali ir privalo reikštis visuomeninėje veikloje.

Pirmiausia, savaime suprantama, jog ateitininko studento visuomeniškumas turi reikštis **pareigingumu ir drausmingumu.** Kai SAS Centro Valdybai tenka griebtis stiprių priemonių nario mokesčiui išrinkti arba reikiamas žinias apie savo narius gauti ir jų nesulaukia, tai tas neliudija, kad studento ateitininko supratimas savo nario pareigų ir organizacinė drausmė būtų pakankamoje aukštumoje. Taip pat reikalingas yra tiek atskirų vienetų, tiek ir atskirų narių glaudesnis tarpusavio bendravimas, paslauga vienų kitiems, bendra talka ir apskritai susirūpinimas, kad visas organizacinis darbas eitų darniai, nuoširdžiai ir planingai.

Visiems taip pat žinoma, kad, nepaisant pasaulėžiūros principų bendrumo, kuris visus apjungia, **mus išskaido** lytis, amžius, išsilavinimas, darbas, visuomeninė padėtis ir kiti skirtumai, be to ir skirtingos pažiūros į neprincipinius politinius ir socialinius reikalus. Vieni skirtumai ateina iš pačios prigimties, kiti susiklosto charakteryje, dar kiti atsiranda iš to, kad ir visuotiniai katalikų principai daug kur palieka pačiam asmeniui laisvę atitinkamai veikti. **Tačiau jokie skirtumai neturi būti kliūtimi ateitininkų tarpusavio bendravimui ir bičiuliškumui, o juoba, bendram darbui.** Ateitininkų organizacija tam ir yra, kad ji bendrų principų plotmėje sutelktų mus su visais individualiniais skirtumais bendram idealui siekti — visa atnaujinti Kristuje. Kristus yra palikęs ir savo pamokymą, kaip tie skirtumai, kurie kartais gali siekti net princi-

E. BURAČAITĖ

TIK VIENO VEIDO

Kiek daug praeis brangių veidų,
O ilgesys grąžint jų neįstengs,
Ir tiktai vieno veido mylinčių akių,
Tik vieno Kristaus žvilgsnis nenublanks.

Rasotas rytas bus žiedais,
Berybės laiptais tyliai, tyliai
Užgęsę žvaigždės nusileis,—
Keliaus per dangų debesys sukilę . . .

Paskui sakysime: praėjusi diena.
Štai vakaras laukuose klūpo.
Ištiesime rankas, ir žemė liks viena
Prie mūsų kapo būti.

Kiek daug praeis brangių veidų
O ilgesys grąžint jų neįstengs.
Ir tiktai vieno veido mylinčių akių,
Tik vieno Kristaus žvilgsnis nenublanks.

SNAIGIŲ ŠOKIS

Užu lango gilus sniegas.
Tylios snaigės supas toliuos.
Aukštos pušys dar nemiega,
Lėtai šnabždasi, lyg vėlės.

Baltos snaigės šypso, supas.
Lengvutėlės dainos snaigės. —
Juokiasi likimo lūpos:
Vėjo kelias greitai baigias . . .

Glaudžias mažos snieguolėlės
Prie raštuoto lango stiklo.
Šypso baltos žiemos gėlės. —
Snieguolėlės sužibėjo ir nukrito . . .

Audžia pasakas vėl vėjas,
Stato pilis karalaitei.
Sraigių juoką pasiubavęs,
Nušoliuoja per šilaitę.

pų gilumos ir tada jau padaro idėjos priešininką, o visdėlto turi būti su meile švelninami.

"Jūs girdėjote, — skaitome Evangelijoje, — **kad buvo sakyta: mylėti savo artimą ir nekęsti savo nedraugo. Ašgi jums sakau: mylėkite savo nedraugus, gera darykite tiems, kurie jūsų nekenčia, ir melskitės už persekiojančius ir šmeižiančius jus, kad būtumėte vaikai jūsų Tėvo, esančio danguje, kuris leidžia savo saulei tekėti ant gerųjų ir piktųjų ir lydina ant teisiųjų ir neteisiųjų. Nes jei jūs mylite tuos, kurie jus myli, kokį turėsite užmokestį? Argi ir muitininkai to nedaro? Ir jei jūs sveikinate tik savo brolius, ką jūs viršaus darote? Argi ir pagonys tai nedaro?"** (Mt. 5, 43—47).

Šis krikščioniškos meilės principas galioja mums ir savo tarpe ir santykiuose su kitais, kai išeiname į platesnį visuomeninį darbą.

INTELIGENTIŠKUMAS

Inteligentiškumas nereiškia tiktai pasiruošimo savo pasirinktajai profesijai, ir gero pasiruošimo, bet taip pat gilesnį bendrąjį išsilavinimą, kuris atitiktų dabarties kultūrinei pažangai ir įgalintų vykdyti inteligentui privalomus visuomenėje uždavinius. Ateitininkui studentui tam reikia gilaus ideologinio įsisąmoninimo, gero apsiskaitymo, gausybės žinių iš kultūrinio gyvenimo ir ypač glaudaus ryšio sulietuvių tautine kūryba. Inteligentiškumas yra ne kas kita, kaip sąveika išmokslinto proto, užgrūdintos valios ir sutaurintų jausmų. Ir visa tai privalo turėti lietuviškąjį pagrindą, ne vien bendrai žmogiškąjį. O tam būtinas yra lietuvių literatūros, lietuvių tautos istorijos, Lietuvos geografijos ir kitų lituanistinių žinių programinis minimumas ir aktyvus įsijungimas į lietuvių tautinės kultūros kūrybą ar bent talką sudaryti jai įmanomas sąlygas. Ateitininko studento negalima būtų įsivaizduoti be lietuviškų laikraščių, žurnalų, knygų ir k. Tremtyje tam tikra prasme mes sudarome salą, ar geriau—vieną didelę lietuviškąją šeimą, kuri tegali išsilaikyti visų mūsų sutelktomis pastangomis.

ŠEIMIŠKUMAS

Užsiminus apie šeimą, reikia pastebėti, kad šiandien tas klausimas yra gana opus, ir ne tiek savo principine, kiek praktine dalimi. Šeimos krikščioniškieji principai ateitininkams yra aiškūs ir nemainomi, tačiau mainios gyvenimo sąlygos sudaro pavojų nuslysti nuo lietuviškojo šeimos pagrindo. Štai, kad ir atskiros mergaičių kolegijos ir platus kraštas, kuris jaunimą krikdo, nesudaro palankių sąlygų lietuviškajai šeimai kurti. Būdinga ir tai, kad kaikurie studentai ateitininkai, kurie Vokietijoje norėjo net įpareigoti, kad būtų kuriama tik tautinė šeima, dar toje pat Vokietijoje susirado kitatautę, o didžiausi to įsipareigojimo priešininkai sukūrė grynai lietuviškas šeimas. Vadinasi, čia reikšminga ne deklaracija, o tvirtas nusistatymas vengti tautiniu atžvilgiu mišrios šeimos ir tvirta valia, kuri nepasiduoda užtvinusiems jausmams; reikalingas ir glaudesnis bei dažnesnis lietuvių studentų bendravimas. Ateitininkams reikia gerai pažinti ir pačios šeimos problemas krikščionybės bei lietuvybės šviesoje. Geras klausimo pažinimas jau nuteikia ir geresniam praktiniam jo sprendimui.

—o—

Trumpai peržvelgę ateitininko studento principinių uždavinių vykdymą, neturime pagrindo pesimistinėms išvadoms, tačiau **pasitempti reikia.** Reikia daugiau ideologinio sąmoningumo, daugiau įtampos savo lietuviškumui išlaikyti ir stiprinti, daugiau organizacinio drausmingumo bei pareigingumo, daugiau saitų su tautine lietuvių kūryba, daugiau apdairumo ir lietuviškumo, kuriant naują šeimos židinį. Žinoma, pigu pasakyti — daugiau, daugiau ir daugiau... Bet kaip to pasiekti? **(b. d.)**

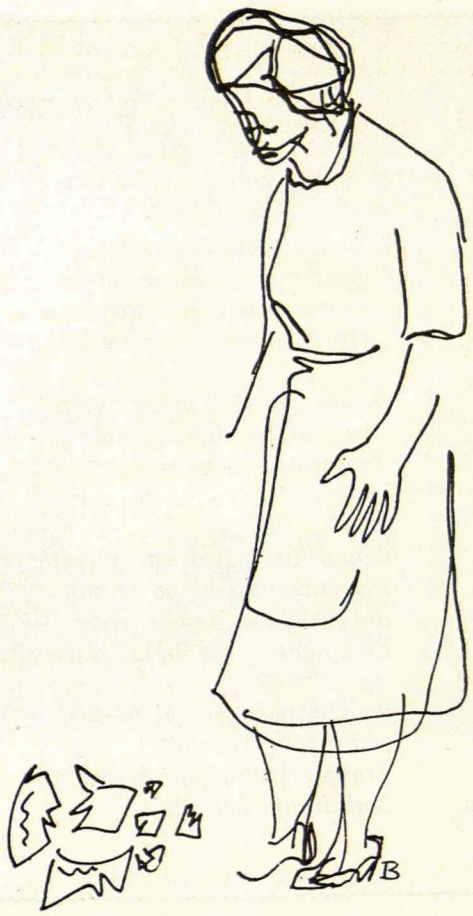

DREBULĖ

DANUTĖ BRAZYTĖ

— Bet kodėl, mama, kodėl? Aš vistiek negaliu suprasti — trylikmetė Zenė bejėgiškai purto šviesiomis kasomis vainikuotą galvą ir įremia kaktą į drėgnai vėsų lango stiklą.

— Jau ne kartą ir ne du mėginau paaiškinti, bet tu visus mano žodžius išverti pagal jų mokslą, — girdi ji lėtą, truputį pavargusį motinos balsą, palydimą skubiais žngsniais ir indų barškėjimu mažoje virtuvėje.

— Jeigu jis nėra nusikaltėlis, tai kam slapstosi ir negrįžta namo? Prieš ką jis kovoja visą laiką? — mergaitė beria klausimus net nesirūpindama, ar mama juos girdi pro žingsnių kaukšėjimą ir skambančias lėkštes.

— Tu buvai per maža, kad galėtum prisiminti laikus, kada žmonių mintys, darbai ir gyvybė priklausė patiems žmonėms, o ne partijai, valstybei ar svetimiesiems okupantams, — iš virtuvės ateina atsakymas.

Zenė tyli užsižiūrėjusi į vidurvasario saulės nutviekstą mažutėli daržiuką. Kažkada čia augo gėlės, o dabar balti drugeliai balerinų grakštumu sukasi apie kietas kopūstų galvutes, o virš žalių karpytų lapų mezginiui užtiestos morkų lysvės, karališkai kelia galvas raudonos aguonos.

Grįždama iš mokyklos, ji buvo viską taip gerai apgalvojusi. Tik pora žodžių reikėjo ištarti apie taip gerai žinomą vietą, ir jos laukė garbė, aukso medalis, visų dėmėsys. Visai lengva būtų iškilti iš būrio vaikų, išlįsti kaip aguonoms iš skurdžių morkų. Tačiau Zenė nemoka suderinti mamos ir partijos žodžių. Ji niekaip negali suprasti, kodėl tėvas ir daugelis apylinkės vyrų priešinasi valdžiai, sprogdina traukinius ir ardo tvarką. Mergaitė, neregėjusi kitokių dienų, jaučiasi dabartiniu gyvenimu pilnai patenkinta ir net laiminga. Tuo labiau, vakar mokytojas pažadėjo nemokamą kelionę į sostinę ir aukso medalį su didžiojo vado parašu tam, kas suteiks žinių apie vadinamus banditus. Zenė taip norėtų pamatyti garsųjį miestą, pasigirti žibančiu medaliu.

Šviežios sriubos kvapas pakutena nosį, ir mergaitė nekviesta įsliuogia užstalėn. Pačiupusi didžiulį medinį šaukštą, ji užsigula lėkštę tarsi mėgindama paskandinti karštame virale ne tik alkį, bet ir sunkias mintis. Kitam stalo gale sėdasi motina, sausais pirštais atsilaužia duonos žiaunę ir lėtai persižegnoja. Zenės akys vogčiomis stebi besižegnojančios ranką, ir jos veidą perbraukia tamsus nepasitenkinimo šešėlis.

— Žinau, kad tau nepatinka, dukrele, jie seniai užpūtė paskutinę tikėjimo kibirkštėlę tavo širdyje, — moters balsas sudejuoja lyg rudenėjančių laukų rauda.

— Nekalbėkim apie tai, mama! — nutraukia ją Zenė. — Kodėl tu amžinai turi man išmėtinėti? Aš darau tai, ką mane per tiek metų išmokė daryti, ir tikiu, ką jie tikėti liepia. Tu pati turėtum liautis kunigų išmislus sekiojusi, — mergaitė išsigąsta savo balso ir apsipila raudonumu.

— Esi gerokai per jauna, kad skirtum tiesą nuo melo, —atsako motina, nežiūrėdama į sumišusią Zenę, — tačiau, dėl ko nenori retkarčiais savo motinai patikėti?

— Aš bijau dar daugiau paklysti, — nuoširdžiai prisipažįsta mergaitė, pasikeldama nuo kėdės.

Moteris tyli. Ji nežino, ką atsakyti savo vienturtei, kurią visai mažutę, pasisavino svetimas okupantas, išraudamas iš jaunos širdelės visus geruosius daigus ir išmokydamas mylėti melą tiesos vietoje. Veltui kartais mėgina kalbėti Zenei apie praėjusius laikus, mergaitė nemoka atsisakyti gyvenimo, kuris jai yra savas, ir priimti tai, ko nepažįsta.

— Tik įsivaizduok, mama, tie banditai vakar vėl susprogdino traukinį su keliais vagonais raudonarmiečių, — sunkias mintis nutraukia dar sunkesni dukters žodžiai. Ji dabar stovi prie suskilusio veidrodžio ir rūpestingai derina raudono šilko kaspinus.

— Mes tokiems banditams turime kitą vardą, Zenute, — švelniai sako motina, mėgindama nuslopinti baimę, kuri ūmai jūros potvyniu baigia apsemti širdį.

— Bus sueiga prie ežero. — tarsi negirdėjusi tęsia Zenė. — Svečias iš miesto atvažiuos, mokys banditus gaudyti, — mergaitės žodžius nukerta ant grindų nukritusio molinio dubenėlio kaukštelėjimas.

— Kokia aš netikusi! — vos girdimai prataria motina, žiūrėdama į nutiškusias šukes.

Zenė norėtų pribėgusi apkabinti ją, pasakyti, kad nebijotų nieko, tačiau, neišmokusi savo jausmų žodžiais išreikšti, susilaiko.

— Tu neišduotum savo tėčio, tu ne tokia, — taria pagaliau moteris sulaikydama ją tarpduryje.

— Leisk, mama, aš baisiai skubu, — mėgina ištraukti ranką iš motinos delno mergaitė.

— Zenute, — ūmai lyg ką prisiminusi sako moteris, — Zenute, ar tu dar prisimeni pasaką apie Eglę žalčių karalienę?

Mergaitė pakelia galvą, ir jos akyse spindi nustebimas. Pasaką? Prie ko čia pasaka? Žinoma, ji puikiai prisimena, bet dabar taip skuba ir neturi laiko, juk negalima vėluotis.

Ji šaute iššauna į karštą vidurdienį ir smėlėta tako juostele pasiekia lankas. Peraugusioje žolėje savo dalgius galanda žiogai, šventadieniškai zvimbia bitės, o kažkur padangėje, ant saulės spindulių pakibęs, skardena vyturys. Per kupiną čiobrelių kvapo pievą siaura gyvačiuke bėga drėgnas takelis vis mėgindamas pasislėpti išsiskėtusių kmynų pavėsyje. Zenė nusiauna batukus ir brenda, klampoja tiesiai per vešlią žolę retkarčiais pasišokinėdama lyg jauna ožkutė. Anapus pievų, už liaunų karklynų ir amžinai šnarančių meldų, tyvuliuoja, tviska nedidelis ežeriokas, pakraščius maurais ir vandens lelijomis apsikaišęs. Dar tolėliau kažin ką vienas sau dūmoja glūdus eglynas, kojas mėlyno rūko skara susisupęs.

Su pievų kvapu ir tolimo miško ramybe Zenės širdutėn pamažu vagiasi rūpestis ir liūdnumas. Mamos pasakojimai kyla atmintyje ir darosi tokie nauji, lyg dabar girdėtų švelnų, pavargusį jos balsą. Lankos ir ežero dalis jiems kažkada priklausė. Vasaromis čia dainuodavo dalgiai ir piovėjai su jos tėčiu priešaky. O kai pavargusi saulė pasukdavo savo vakarų pilies link, mama grįždavo geltonu grėbliu nešina ir, sustojusi ties galulaukės beržais, su laukinių žiedų puokšte palikdavo padėkos maldą prie medinio Rūpintojėlio kojų. Kad lankos tebebūtų jų, ir tėtis, bandito vardą skambančiu dalgiu pakeitęs, švaistytųsi aukštoje žolėje! Gal tada mama neverktų taip dažnai ir Zenei nereikėtų lankyti šimtus sueigų, susirinkimų, kurių vienintelis tikslas yra amžinai garbinti liaudies išvaduotojus ir keikti jos priešus. Mergaitė išsigąsta savo minčių, taip galvoti gerai komjaunolei juk nedera. Ji skubiai apsidairo, tarsi bijodama, kad kas galėjo pamatyti tas nekviestas viešnias, tačiau pievoje tik ji ir karšta vasaros diena. Zenė pradeda skubėti, bet nepra-

šytos mintys vis grįžta ir grįžta. Štai ir trys beržai savo palinkusiais liemenimis saugo mamos pasakojimų koplytėlę. Dabar ji tokia skurdi, nuplėštu stogu ir sudaužytu, suterštu Rūpintojėliu barkšo. Seniai čia mylinčios rankos bepadėjo laukinių gėlių puokštę, seniai užžėlė takai į ją. Mergaitei ūmai ateina mintis pradžiuginti mamą, juk per dienų dienas tik rūpesčio ir skausmo begales jai suteikia. Ilgai nelaukusi, nupeša keleta pievos gėlių ir, net neapsidairiusi, sukiša jas už sudaužytų Dievo kojų.

— Na iš tavęs to tikrai nelaukiau! — ūmai pašaipūs žodžiai tarsi prispausta bitė įgelia Zenę. Ji be žado stebi savo mokytoją, nerangiai besikelianti iš aukštos žolės. Taip giliai buvo paskendusi neįprastų minčių spiečiuje, kad valandėlei užmiršo visą atsargumą ir tapo sugauta.

— Tokį elgesį reikėtų būtinai pranešti, — tęsia savo kalbą vyras, neslepiamai patenkintas savimi, ir rūpestingai renka mažus žolės lapelius nuo vasarinių drabužių. — Tikiuosi, kad supranti neprotingai pasielgusi.

Zenė stipriai sukanda lūpas ir, atgalia ranka nutraukusi gėles nuo koplytėlės, sviedžia jas toli į pievą.

— Draugas mokytojas niekad nesuprasit, kodėl aš taip padariau, — pusbalsiu taria, ir ūmai joje kyla pyktis.

— Aš net nesistengiu suprasti. Jeigu po tiek metų stropaus auklėjimo dar negalėjai įsikalti į galvą pačius pagrindinius partijos įstatus, iš tavęs nieko geresnio ir tikėtis negalima.

— Nieko geresnio, iš tikrųjų! — pati sau taria mergaitė, — Palauk truputį, drauge mokytojau, ir gailėsiesi savo žodžių! — dabar ji užmiršta liūdnas, prašančias motinos akis, sudaužytą molinį dubenėlį, tik pagauta begalinio troškimo pasirodyti vertesne iš visų, planuoja, kaip iškilmingiau perteikti savo paslapti.

Be žodžio jiedu pasiekia ežero krantą. Nedidelėje aikštelėje jau telkiasi būrelis vaikų, tačiau Zenė nesideda prie linksmojo pulko, tik smalsiai stebi svečią, apsikabinėjusį daugybe įvairiausių medalių ir raudona žvaigžde kepurę pasidabinusį. Ji negali sulaikyti šypsenos, kai išdidusis mokytojas taip mandagiai ir beveik baugiai pasisveikina su uniformuotuoju vyru. Ūmai mergaitė linksmai pašoka, ji žino, ką turi daryti.

— Nesugaus jo, ne! — dėl visa ko pusbalsiu sumurma, mėgindama nutildyti truputį krabždenantį sąžinės balsą. — Tiek metų jau miške gyvena, moka gi pasislėpti, o šį kartą tikrai paspruks! — nuo tokių žodžių jai pasidaro daug smagiau ir šypsodamosi prisiartina prie žaidžiančių draugių būrelio.

Mokytojo švilpukas surenka išdykaujančius vaikus į pavėsį, kur jie privalo atsidėję išklausyti uniformuoto svečio žodžių. Jis kalba ilgai ir nuobodžiai apie šimtus kartų girdėtus dalykus, bet Zenė net nesistengia klausytis. Svajonėse mato ji save pakeliui į didįjį miestą, o prie krūtinės pūpso, žioruoja aukso medalis ir visi žmonės atsisuka pasižiūrėti pavydo kupinomis akimis. Tačiau labiausiai ją džiugina mintis, kad nemėgstamasis mokytojas gaus girti ir statyti ją pavyzdžiu visiems. Nieko geresnio ir tikėtis negalima!

Mergaitė atremia nugarą į medį ir, užsidengusi rankomis degančius skruostus, nekantriai laukia pabaigos. Pagaliau kalbantysis paleidžia keleta skambių šūkių tautų geradario ir tėvo vardu, o laibi, vaikiški balseliai sušunka tris cypiančius "ura". Zenė palaukia, kol būrelis klausytojų nutyška į visas puses lyg paberti žirniai, tada pakelia galvą ir taria.

— Aš žinau, kur galima sugauti banditų vadą!

Abu vyrai sutartinai pasisuka į ją. Mokytojo veide tik nustebimas ir netikėjimas, o svečio siauros, juodos akys siurbte įsisiurbia į išraudusį mergaitės veiduką.

— Man pasigirdo, kad sakei žinanti banditų vado buveinę, — svetima kalba kreipiasi jis, o Zenė tik palinguoja galva.

— Na iš jos visko galima laukti, bet daugumoje tai yra nesąmonės, — pusiau juokais, pusiau rimtai sako mokytojas po truputį atgaudamas savo senąjį išdidumą.

— Kada galėtum tai mums parodyti? — uniformuotasis nekreipia dėmesio į mokytojo žodžius, bet žengia artyn ir, pakišęs storą, parudusį nuo tabako, pirštą po mergaitės smakru, mėgina pakelti jos galva — Žinoma, tam reikėtų tinkamai pasiruošti, šį kartą jis negalėtų paspruksti, — dar priduria reikšmingai nusišypsodamas, ir jo balsas švelnus lyg šviežia miltinė košė.

— Na, jeigu ji tikrai žino, ką kalba, tai mums būtų labai laimingas atvejis, — mokytojas pamažu pradeda tikėti.

— Aš žinau! — ji žiūri tiesiai į vyro akis. — Kodėl aš nežinosiu, jeigu jūsų banditų vadas yra mano pačios... — ūmai ji nutaria trumputį pasibranginti todėl užsisuka ir iremia kaktą į medžio žievę.

— Tu norėjai pasakyti, kad pažįsti šitą banditų vadą? — saldžiai klausia svečias prie pat ausies, ir mokytojas tampa nepaprastai švelnus.

— Pasakyk, Zenute, kas yra jis? — o pasisukęs į uniformuotąjį tęsia. — Aš visuomet maniau, kad šitai mergaitei lemta iškilti iš visų.

Zenė nusijuokia viena sau, jai baisiai malonūs tokie žodžiai ir prašymai. Tarsi abejodama, nugnybia nedidelę medžio šakutę ir pirštais atsidėjusi plėšo sodrius lapus. Akys nenoromis dar kartą nukrypsta į sudraskytus lapus, o ausyse nuaidi kažkada girdėti žodžiai; "Kad tu pavirstum į drebulėlę, kad tu drebėtum dieną, naktelę..."

— Drebulė! — baugiai sušunka mergaitė, sviesdama šalin lapus — drebulė! — dar bailiau pakartoja. Štai kam mama priminė pasaką!

— Vadinasi, jo pavardė yra Drebulė, a? — iš pasitenkinimo trina rankas mokytojas. Dabar tik sakyk, kur jį galima rasti, ir medalis su bilietu į sostinę bus tavo.

— Na, ko tyli? — uniformuotasis darosi nekantrus, nes Zenė vis tyli.

— Kad aš nieko nežinau, — beveik verkdama atsako ji, nes vaizduotėje vietoj kraujo putos, rinkos grindinyje guli sužalotas, išniekintas jos tėčio lavonas, ir motinos akys kalba prakeikimą.

— Bet tu tik ką sakei, — svečio balsas galutinai praranda švelnumą, ir stori, tabakuoti pirštai skaudžiai purto mergaitės petį.

— Aš nežinau...

Mokytojas žengia artyn, tarsi norėdamas sukirsti savo didžiule ranka jai per veidą, bet susilaiko ir piktai sušunka:

— Sakiau, kad ji kvaila mergiotė, tik norėjo dėmesį į save atkreipti.

Zenė stengiasi negirdėti grasinimų, kurie sodriu lietumi staiga pasipila iš abiejų vyrų burnų, ji visai nekreipia dėmesio į nuostabiausius pažadus, tik prisispaudžia prie jaunos drebulaitės kamieno ir vis kartoja.

— Nežinau... Aš tikrai nežinau...

— Mes mokėtume pražiodyti šitą mergiotę, ne tokie vyrai turėjo pasiduoti, — galutinai praradęs kantrybę, surinka svečias.

— Kokių galų šneki, kad nežinai, — antrina dar piktesnis mokytojo balsas, ir Zenė pakelia galvą.

— Mokytojas sakė, kad aš niekam netinku, todėl norėjau jį paerzinti.

Uniformuotasis pašoka atgal, ir pro jo lūpas teka plati srovė svetimų keiksmažodžių. Pritrūkęs kvapo, ar neatsimindamas daugiau keiksmų, pasisuka į sumišusį mokytoją ir šaukia:

— Draugas turėtum gauti ir gausi papeikimą, net gal ir daugiau, kad neišmokai savo mokinių tinkamos drausmės. Aš turiu daugiau reikalų negu čia kvailos mergšės plepalų klausytis.

Zenė nesiklauso, ką atsako nejuokais nusigandęs vyras. Pikti balsai pamažu susilieja, garsėja ir vėl tilsta, visiškai užmiršę ją, kertasi tarpusavy. Vėl byra svetimų keiksmažodžių kruša retkarčiais pertraukiama atsiprašnėjimų ir pasiteisinimų. Gerokai išsirėkęs ir išsiplūdęs, uniformuotasis svečias nuluopsi miestelio link, o paskui jį, net nepažvelgęs į Zenę, nukulniuoja mokytojas, vis berdamas tūkstančius atsiprašinėjimų.

Saulė pasimauja ant eglių viršūnių, ir pievas švelniai klosto tamsiai mėlynas šešėlis. Kažkur lankose klykia pempė, pažeme nučirškia strazdų pulkelis nakvynės jieškodamas, o mergaitė vis rauda, medį apsikabinusi. Tamsa galais pirštų sėlina pamiškėn ir skubiai kemša, ką tik sutikusi, į savo juodąjį maišą. Išpuvusioje eglėje pabunda pasišiaušėlė pelėda ir, graudžiai sudejavusi, nulumpsi mišku. Mergaitė pašoka nusigandusi, suknelės apačia nubraukia ašaras ir pasileidžia tarsi vejama per rasotą, rūku besisupančią pievą. Ji jaučiasi tokia pavargusi nuo ilgo verkimo ir baimės, todėl nešasi miestelio link su viena vienintele mintimi — greičiau pasiekti namus ir prisiglausti prie motinos kelių.

Iš rūko išsineria trys vaiduokliškai balti beržai, ir Zenė nenoromis sulėtina žingsnius. Atmintin grįžta visi šio popiečio įvykiai, mažoje širdyje sukeldami gėdą ir pyktį. Braukydama vėsią rasą, apgraibomis suranda pora užsimiegojusių ramunių ir rūpestingai sukiša jas prie sudaužyto Dievo kojų. Pasitenkinimo šypsena nušviečia ašarų išmurzintą veidelį.

— Pasakysiu mamai, — beveik linksmai ištaria, — tai apsidžiaugs! — ir aukštai mėtydama kojas, nudumia tamsių miestelio siluetų linkui.

Piešiniai G. Botyriaus

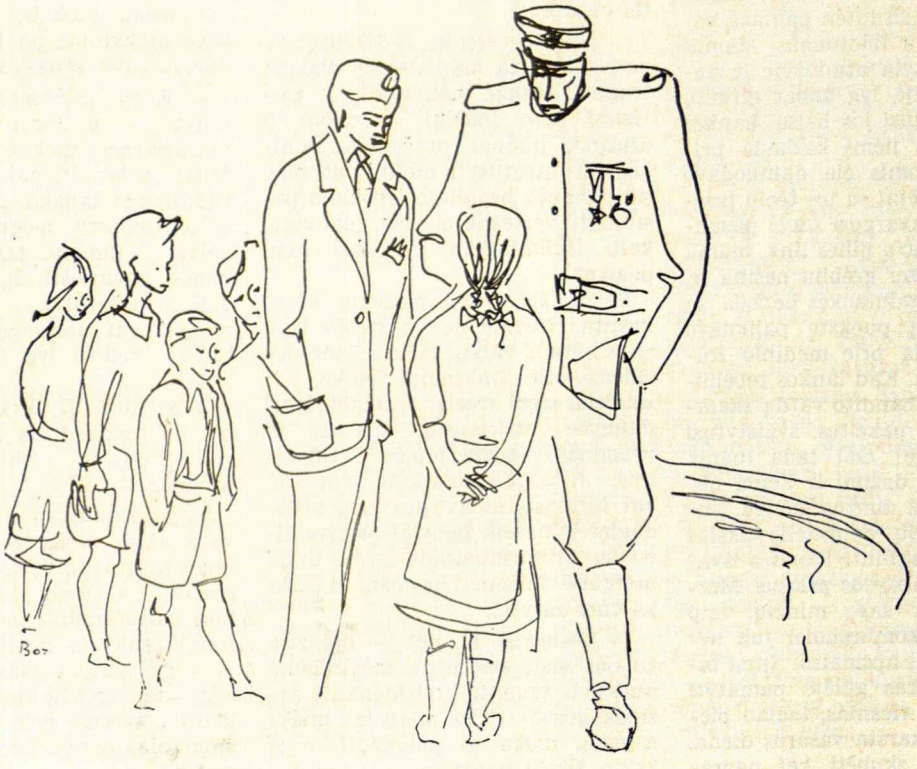

PLUNKSNA,

APKALTA DIEVO ŠARVAIS, TIKĖJIMO SKYDU IR IŠGANYMO ŠALMU

JONAS PETRĖNAS

šv. Pranciškus Salezietis

Paryžiuje kalbėk apie Kristų!

— Vyskupe, viršininkas siunčia mane į Paryžių vesti rekolekcijų, — guodėsi kartą jaunas pamokslininkas, neseniai dar pats palikęs studijų suolą.

— Koks gražus darbas! Nieko nelaukdamas, renkis ir važiuok, — pasidžiaugė vyskupas ir stiprinančiu žvilgsniu permetė pamokslininką, kukliai žvelgiantį į žemę.

— Bet, Ekscelencija, atsiminkite, man teks kalbėti Paryžiuje, kur knibžda pulkai garsiausių filosofų, menininkų, artistų, mokslininkų... Aš gi pats dar jaunas, nepatyręs...

— Nuvažiavęs į Paryžių, nebandyk tenai žmonių nustebinti savo žiniomis apie meną, filosofiją, gamtos mokslus, astronomiją — **Paryžiuje tu kalbėk apie Kristų, kurį jis mažiausiai pažįsta,** — pasakė vyskupas ir laiminančia ranka išlydėjo pamokslininką.

Šisai vyskupas, tėviškai pataręs jaunajam pamokslininkui į Paryžių atnešti nepažįstamąjį Kristų, buvo **šv. Pranciškus Salezietis** (1567-1622), kurį pop. Pijus IX paskelbė Bažnyčios Daktaru ir iškėlė jo asmenį, žėruojantį šventumu, apaštališku uolumu. Jo kritiškai išleistų raštų lentynoje prisiglaudė 26 storuliai tomai, kuriuose išmintingasai vyskupas nagrinėja dvasinės teologijos mokslą, gvildena krikščioniškojo šventumo problemas ir tiesia kelius jam pasiekti. Vieną iš tokių klausimų nagrinėja ir Romos ateitininkiškos šeimos nario **kun. Vyt. Balčiūno** dizertacija, išleista prancūzų kalba: **"La vocation universelle à la perfection chrétienne selon Saint Francois de Sales,** Annecy, 1952.

Šv. Pranciškus Salezietis, daugiausia gyvenęs ir dirbęs Prancūzijoje, yra globėjas krikščioniškosios spaudos ir visų rašto žmonių, trokštančių, kad negyvosios spaudos raidės kalbėtų apie gyvąjį, bet dažnai mažai pažįstamąjį Kristų. Sausio 29 švenčiama jo diena suburia vienon šeimon visus krikščioniškosios spaudos darbininkus ir verčia pasvarstyti apie idealus ir uždavinius, kurie tenka atlikti spaudai.

Šalkauskis sukinėjasi tarp žurnalistų

Mūsų ideologas **prof. St. Šalkauskis,** toks moksliškas, kietas ir sausas savo raštuose, vienok domėjosi lietuviškosios žurnalistikos ar aplamai spaudos reikalais. Kai 1929 m. Lietuva šventė 25-rių metų spaudos atgavimo sukaktį, jisai parašė straipsnį apie ateitininkus ir spaudos uždavinius (žiūr. Ateitininkų ideologija, psl. 175-187).

Šitame atsišaukime spaudos reikalu prof. St. Šalkauskis iškelia tokias mintis:

1) lietuvių tautos nusistatymas kovoti už spaudos laisvę parodė garbingą tautos pasiryžimą laisvai apsispręsti kultūrinio gyvenimo srityje;

2) lietuvių tauta turi garbingai tvarkyti spaudos gyvenimą, kuris neleistų piktnaudoti spaudos priemonių ar prasilenktų su spaudos morale;

3) vedamieji krikščioniškosios spaudos idealai yra tiesa ir teisybė;

4) ateitininkai turi įsijungti į krikščioniškosios spaudos darbą, paruošti reikiamą kadrą spaudos darbininkų, kurie, turėdami visus dorinius nusiteikimus džentelmeniškai kovai, kartu būtų tinkami kuriamajam spaudos darbui žurnalistikos srityje (plg. psl. 185).

Pirmoji mintis, liečianti lietuvių tautos praeities kovas už spaudos laisvę, įvairiom progom buvo svarstoma pernai, kai šventėme spaudos atgavimo 50 metų sukaktį, rengėme lietuviškosios spaudos parodėles, leidome metraščius jai atžymėti ir įamžinti. Šiais gi metais mums turėtų labiau knietėti klausimai apie **krikščioniškosios spaudos idealus ir praktišką jų realizavimą.**

Rašytojas — šarvuotas Romos kareivis

Dažnai girdime šnekant: "jeigu šv. Povilas gyventų mūsų laikais, jisai tikriausiai būtų kokio katalikiško dienraščio redaktorius". Šisai posakis vieną nori paryškinti, kad **tautų apaštalas šv. Povilas,** tasai rinktinis pirmųjų amžių indas Kristaus mokslo sėklai nešti pagonims ir žydams, pėsčias ir laivais išmaišęs Romos imperijos vandenis ir sausumą, tiek iškentėjęs laivų dužimų ir jūros pavojų, taip karštai kalbėjęs areopage ir vartęs pagonių statulas nežinomiems dievams, savo apaštališkoje veikloje labai brangino rašytą žodį, skirtą krikščionių bendruomenėms gaivinti ir stiprinti.

Išlikę ap. Povilo laiškai tai paliudija: stilingas ir ugningas Apaštalo žodis, kaip dažnai minėdavo Lietuvoje **prof. Juozas Eretas,** yra tobuliausi katalikiškosios publicistikos pavyzdžiai, alsuoją aktualybių kėlimu ir drąsiu jų sprendimu.

Pav. apaštalo Povilo laiškas Efezo krikščionims, iš kurio yra paimtas ir ateitininkų šūkis "Visa atnaujinti Kristuje", rašytas jau kalėjime. Povilas, apkaltas nelaisvės grandinėmis, saugomas šarvuoto Romos kario, ginkluoto žvilgančiu šalmu ir pasirėmusio ant skydo, įkvėpia Apaštalui krikščioniškos kovos vaizdą (plg. **J. Holzner,** Paulus, Freiburg i. Br., 1949, 414).

Kiekvienas krikščionis yra pašauktas kovoti prieš tamsybių pasaulio valdovus; toje kovoje jisai naudoja

(Nukelta į 17 psl.)

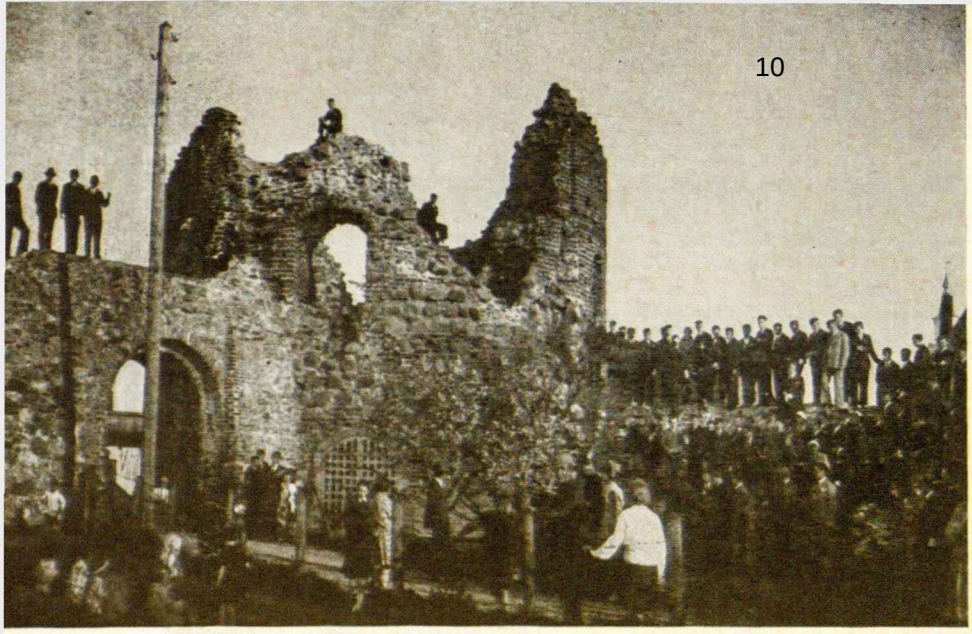

Vytautininkai ant Kauno pilies griuvėsių metinėj savo šventėj, 1930 V. D. metais.

KONGRESO NUTARIMAI

(Tęsinys)

III. VISUOMENINIS DARBAS

5. **Sunki lietuvių tautos kova dėl savo laisvės, tremties grėsmė pradingti kitataučių tarpe, jei nebus stiprios organizacijos, ir besireiškianti tendencija besirūpinti tik savo asmeniniu labu — visa tai reikalauja labiau įtempti savo dvasios jėgas ir aktyviau įsijungti į visuomeninį darbą.** Dėl to:

a. kreipiamas dėmesys tų ateitininkų, kurie ligi šiol mažiau ar daugiau laikėsi nuošaliai visuomeninio bei organizacinio darbo, kad katalikiškumo ir visuomeniškumo principai nepateisina jų abejingumo, ir raginami aktyviau imtis visuomeninio darbo, o ypač tų uždavinių, kurie yra susiję su kova už lietuvių tautos laisvę ir pastangomis išlaikyti gyvą tremtyje lietuvišką sąmonę;

b. primenamas būtinas reikalas visuomeniniame darbe vadovautis ta broliška savųjų meile, kuri nė vieno lietuvio nelaiko priešu, jei tiktai jis trokšta ir siekia savo tautai gero;

c. skatinami visi ateitininkai palaikyti dar tvirtesnį ryšį su senesniąja lietuviškąja emigracija, mokytis iš jos veiklos praeityje, kuri yra turtinga atliktais dideliais darbais savo tautai, ir nuoširdžiai talkinti jai toliau jos lietuviškame ir katalikiškame darbe;

d. raginami jaunieji ateitininkai gerai išeiti socialinių bei politinių mokslų programą, krikščionybės šviesoje pažinti dabarties politines doktrinas bei politinio veikimo metodus, valstybės paskirtį, jos santykį su Dievu ir žmogumi, piliečio teises bei pareigas ir k.,

e. vyresnieji ateitininkai, dalyvaujantieji politinėje veikloje, rūpinasi jų politinės veiklos metodai atitiktų kultūrinėms formoms ir nežadintų tarp ateitininkų priešiškumo, svetimo broliškai meilei.

f. įpareigojami visi ateitininkai gerai pažinti gyvenamąjį kraštą, jo santvarką, kultūrą, visuomeninį darbą bei jo metodus ir savintis gerąsias veiklaus vakariečio žmogaus savybes;

6. Šeima sudaro pagrindą kiekvienai tautai ir valstybei, bet ypatingos reikšmės ji turi išvykus svetur, kur padeda išlaikyti tautinę sąmonę ir savas tradicijas. Dėl to ateitininkai:

a. šventai saugo šeimos nesuardomumą, jei net ir būtų karo pasekoje vyras ir žmona išskirti;

b. rūpinasi svetur kurti lietuviškas šeimas ir saugoti lietuviškas bei katalikiškas tradicijas, susijusias su tautinėmis bei bažnytinėmis šventėmis ir savais papročiais, kaip vestuvių, krikštynų, vardinių, gedulo ir k.; šeimoje kalbama tik lietuviškai;

c. siunčia vaikus į lituanistines mokyklas bei pamokas; prižiūri, kad jie gerai atliktų savo mokyklinį darbą; parūpina jiems lietuviškų knygų bei laikraščių ir pratina, kad jie patys jas išsirašytų iš savo santaupų; tvarko vaikų domėjimąsi kinu, televizija ir komikais;

d. tėvai jungia vaikus į lietuvių visuomeninį gyvenimą; vedasi į šventes, minėjimus, parengimus; pratina vaikus iš savo santaupų aukoti kartu su suaugusiais lietuvių šalpos bei kultūros reikalams;

e. jaunimo atskiruose būreliuose studijuoja šeimos problemas, gerai susipažįsta su krikščioniškąja doktrina ir popiežių enciklikomis, kurios svarsto santuokos reikalus.

IV. ORGANIZACIJOS REIKALAI

7. Gyvenamasis laikas reikalauja iš ateitininkų tvirto pasaulėžiūrinio ir tautinio apsisprendimo, ryžtingo nusistatymo gyvendinti savo principus, stipraus susiorganizavimo ir judraus veikimo. Dėl to:

a. visi ateitininkai, ypač jaunieji, pagrindiniai išstudijuoja St. Šalkauskio formuluotą "Ateitininkų ideologiją" ir ją prisitaiko dabarties metui;

b. savo vienetuose rūpestingai išeina atitinkamą ideologinę programą; tam tikslui kasmet organizuojami ideologiniai kursai, studijų dienos ir savaitės; išleidžiamas sisteminis "Ateitininkų vadovas"; visi ateitininkai skaito ir remia "Ateitį";

c. organizuojamos vasaros stovyklos studentams ir moksleiviams su atitinkama auklėjimo bei lavinimo programa, literatūros, meno, sporto ir lietuvių kalbos konkursais, rekolekcijų diena, partizanų pagerbimo vakarais ir kt; rūpinamasi įsigyti sava stovyklavietę.

d. ateitininkiškam prieaugliui užtikrinti steigiami jaunųjų at-kų būreliai, kurie veikia Moksleivių Ateitininkų Sąjungos sudėtyje ir vietos kuopų globoje; vyresniųjų ateitininkų pareiga padėti visais būdais jaunuosius organizuoti ir juos auklėti;

e. sendraugiai turi pareigą aktyviai reikštis ateitininkiškame gyvenime, paremti jaunesniuosius savo nuoširdžiu rūpestingumu, patarimais, paskaitomis, lėšomis, duoti prisiminimų iš savo lietuviškos bei katalikiškos veiklos, stengtis palaikyti jaunime idealizmo ir aukos dvasią, mokyti gerbti savo kalbą, tautos praeitį ir kovotojus už Lietuvos laisvę;

f. studentai pasiruošia globoti moksleivius, padeda jiems organizuotai veikti, savo pavyzdžiu įkvepia ryžtingumo ir ištvermės, talkina bendrame kultūriniame darbe: platina lietuvišką spaudą, rašo straipsnius, dalyvauja rinkliavose ir k;

g. moksleiviai ateitininkai pratinasi organizuotai dirbti ir lavintis, reikšti savo mintis raštu ir žodžiu, kalbėti tarp savęs tik lietuviškai; kiekviename susirinkime turi ką nors iš lituanistikos, deklamacijų bei dailiojo skaitymo; daro ateitininkų ideologijos ir lituanistikos pažinimo varžybas; sendraugiai skiria dovanas laimėtojams.

SAVĘS IŠNIEKINIMAS

ALFA SUŠINSKAS

TAI įvyko Pittsburghe Veteranų Dieną, 1954 metų lapkričio vienuoliktąją, kada per 700 naujųjų ateivių gavo JAV pilietybę. Šis gausus būrys susidėjo iš įvairių tautybių žmonių, tarp kurių ir man teko būti. Po ištikimybės priesaikos pirmininkavęs teisėjas pasakė kalbą į naujuosius JAV piliečius. Ši jo kalba buvo tokia, kokios geresnės nepasakytų nė didžiausias tėvynininkas lietuvis. Teisėjas kalbėjo:

— Jūs prisiekėte ištikimybę Jungtinėms Amerikos Valstybėms. Tai reiškia, kad jūs savo darbais, elgesiu ir gyvenimu joms nekenksite, bet stengsitės kuo galėdami joms padėti. Jūsų priesaika nereiškia, kad jūs turite atsisakyti nuo savo tautybės, turimos kultūros ir visos praeities. Tradicinė JAV laisvės politika garantuoja laisvą pasireiškimą visoms tautinėms kultūroms ir visiems negriaunamiems politiniams siekimams šiame krašte. Amerikos didybė bei stiprybė glūdi jos atskirų tautybių kultūrinėje ir politinėje stiprybėje. Juk tik gausios šio krašto tautybės ir įvairūs susipratę žmonės, suvažiavę iš tolimų ir skirtingų šalių, išaugino Ameriką didžią, galingą ir laisvą. Ne sutirpti jūs čia turite, bet prisidėti tuo, ką atsivežėte su savimi ir ką patys sugebate sukurti...

Šitaip kalbėjo pittsburghiškis teisėjas, ir aš žavėjausi šia jo kalba... Ką daugiau ir gražiau begalima čia pridėti?

Daugelis naujųjų ateivių Lietuvių Amerikoje jau gavo jos pilietybę. Likusieji dar gaus. Ir kitose laisvojo pasaulio valstybėse yra daug mūsų tautiečių, kuriems gyvenamo krašto pilietybės gavimas yra tiek pat aktualus ir svarbus įvairiais atžvilgiais, kiek ir Amerikos lietuviams. Gyvenamo krašto pilietybės gavimas ne tik kad nesusikerta su mūsų lietuviškaisiais idealais, bet dargi net gali juos žymiai paremti. Lietuviai tremtiniai įsipilietina naujose valstybėse ne kad Lietuvą ir lietuviškus siekimus pamirštų bei jų atsižadėtų, bet kad laisvesnėmis rankomis ir didesnėmis asmeninėmis teisėmis (gal ir ekonomiškai tvirtesni) galėtų kiečiau ir reikšmingiau kovoti lietuviškąją kovą iki galutinio laimėjimo: gyvenamos valstybės pilietybės gavimas sąmoningam lietuviui neretai suteikia stiprų ekonominį ir teisinį užnugarį lietuviškosios laisvės ir kultūros darbe. Gauta naująja pilietybe lietuvis savęs neišniekina: jis save pažemina ir išniekina tik tada, kada įsipilietinęs naujoje valstybėje jis nutraukia visus ryšius su savo lietuviškąja praeitimi ir su lietuviškuoju gyvenimu.

Asmeninis išsiniekinimas

Kai kiti mus niekina, mes galime įrodyti, jog tokie nesame. Bet kai mes patys save niekiname ir žeminame, tada mes tokie ir liekame... Yra daug būdų, kuriais mes galime save išniekinti. Palieskime tik kelis tokius būdus. Pradėkime nuo savo pavardžių: nuo jų suamerikoninimo arba sukitotautinimo, kad jos nelietuviškos atrodytų. Čia neliečiame vadinamojo pavardžių sulietuvinimo (jei kam tai patinka...). Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir kitur yra įvairių įvairiausių pavardžių, sunkiai ištariamų, ilgiausių. Jų savininkai laiko jas sava, neliečiama nuosavybe ir gina jų kiekvieną raidę. Argi lietuviškosios pavardės (net pačios sunkiausios ir ilgiausios) yra kuo nors blogesnės už kitų tautybių sunkiąsias ir ilgąsias pavardes? Bet ne pavardės ištarimo sunkumas čia yra tikroji jos keitimo priežastis, o žmogaus, lietuvio, charakterio menkumas: tauraus ir tvirto charakterio lietuvis niekuomet nesuamerikonins ir nesukitatautins savosios pavardės, nes jis supranta, kad savo pavardės suamerikoninimas ar sukitatautinimas yra šlykštus savęs išniekinimas ir didelė asmeninė gėda... O dėl ištarimo — tegu jie taria, kaip jie gali...

Išniekina save lietuvis ir savo praėjusį gyvenimą svetimiesiems vaizduodamas tamsų, pilną visokio vargo ir skurdo; jis išsiniekina pasirodydamas vergišku įvairiose savo gyvenimo būsenose, mažindamas ir žemindamas savo sugebėjimus, išsiauklėjimą, tėvų paprastumą, niekindamas net savo religiją... Kai lietuvis kuriuo nors būdu pats save išniekina, kas tada belieka svetimiesiems su juo daryti?..

Tautinis išsiniekinimas

Tautinis savęs išniekinimas nėra jau tokia reta apraiška kaikuriuose lietuviuose. Tautinis lietuvio išsiniekinimas pasireiškia lietuvio niekinimu, kas lietuviška.

Niekuomet neužmiršiu prieš kiek laiko girdėto pokalbio vienoje (krauju ir kilme) lietuviškoje šeimoje. Šeimos tėvas ir motina atvyko iš Lietuvos į šį kraštą maždaug prieš 40 metų, dar caro laikais, Lietuvoje gyvenę skurdų trūkumų gyvenimą, kaip ir daugelis kitų lietuvių anais cariniais laikais. Būdami darbštūs, jie gražiai prasigyveno ir išsiaugino čia gimusią dukterį. Kartą man pas juos besisvečiuojant, tėvas panorėjo parodyti savo gimtųjų namelių Lietuvoje fotografiją, tokią brangią jo širdžiai. Tie nameliai atrodė apšepę, šiaudiniu stogu ir su pakrypusia lentine išviete, prisišliepusia prie kreivokos namų sienos... Ar jų duktė anksčiau buvo mačiusi tą fotografiją, ar nebuvo — sunku

ADA KARVELYTĖ
Kolumbija

NE TIE VARPAI

NE TIE *varpai, ne tas skambėjimas,*
Ne tos bažnyčios, ir ne tie takai,
Kuriais žengiu jieškoti Kristaus
Išblyškusiais veidais...

Savo parapijos medinės bažnytėlės
Varpų skambėjimo užmiršti negaliu —
Kas vakarą širdies gelmėj jie supasi
Raudojimu tyliu...

Ir kai prieš svetimus altorius čia suklupusi
Aš maldai žodžių rasti negaliu...
Įsiklausau, — ir pro žiedus baltų lelijų
Savų varpų skambėjimą girdžiu...

pasakyti. Bet kai ji pažvelgė į ją, ji nusikvatojo velniūkščio juoku ir, pirštu besdama į išvietę, iškilmingai tarė;

— Štai kokia jūsų Lietuva!

Jos tėvas išbalo, ir jo akyse suspindėjo ašaros... Beje, jau senokai prieš tai jie yra sumerikoninę savo pavardę ir nebeprenumeruoja nė vieno lietuviško laikraščio, nors pinigus net penkiuose bankuose jie krauna... Šitoji lietuvaitė išniekino Lietuvą, savo tėvus ir pati save...

Norint galima surasti daugybę juodumų kiekvienos valstybės ir tautos gyvenime. Būdami išaugę iš lietuviško kamieno, niekiname patys save, jei tepliojame savo tautą ar kurį tautinį jos gyvenimo būdą, charakterį, jos keliaujamą kelią. Su kiekviena tauta yra lygiai taip, kaip ir su kiekviena šeima: nėra šeimos, kurios gyvenime nebūtų kurių nors dėmių. Bet argi garbingas šeimos narys juodina savo šeimą svetimųjų akivaizdoje? Jei jis apie ją kitiems kalba, jis suranda joje ir šviesių bruožų bei žavinčių momentų. Niekindamas savo šeimą, jis ir sau nepadidina garbės. Vaizduodami savo tautos praeitį juodomis spalvomis, užmirštame, kad ir kitų tautų praeities gyvenimas buvo sunkesnis ir tamsesnis, negu kad dabar jis yra. O Lietuva juk ilgus amžius nešė svetimųjų užkrautą vergijos jungą. Per savo laisvojo gyvenimo dvidešimtmetį lietuvių tauta viskuo tiek pažengė į priekį, kad net daugeliu atžvilgių prisivijo ir didžiąsias tautas, ilgus amžius laisvai gyvenusias.

Nagrinėjant nutautusius lietuvius ir tuo save labai išniekinusius pačių lietuvių ir kitų protingų svetimtaučių akyse, tenka pasakyti, jog ne svetimos sąlygos, ne svetima (gal ir prabanginga) civilizacija, ne patraukli, svetima kultūra juos nutautino, bet jie patys save nulietuvino. Nei Jungtinės Amerikos Valstybės, nei kurios nors kitų kraštų valstybės nenutautina tų lietuvių, kurie patys to nenori ir kurie nepasiduoda nutautinami. Nutautusio, nulietuvėjusio lietuvio dvasinis menkumas yra šio tautinio išsiniekinimo (nutautimo) priežastis; jokie mokslai ir jokie turtai čia nieko nereiškia: nutautimo kaltė glūdi tokio lietuvio būdo ir dvasios menkystėje... Kilnaus ir tvirto charakterio lietuvis niekuomet ir jokiose sąlygose neišniekins savęs nutausdamas... Kilnus lietuvis labai lengvai sugeba savo lojalumą bei pilietiškumą gyvenamai nesavai valstybei suderinti su savo aiškiu lietuviškuoju patriotizmu bei su lietuviškuoju savo gyvenimo keliu.

1928-29 m. Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyba su pirmininku Vladu Viliamu (nuo kun. Dr. P. Venckaus į dešinę).

DR. VLADAS VILIAMAS ATEITININ

New Yorke ateitininkų susirinkimuose ir šventėse labai retai kada nesutiksi dr. Vlado Viliamo, nors kiti sendraugiai daugiau už jį turi laiko namie pabūti. Dr. Vladas Viliamas dažniausia yra už namų: darbe, įvairiuose posėdžiuose ir pasitarimuose, spaustuvėje arba pas ateitininkus, su kuriais jisai yra suaugęs nuo pat mokyklos suolo. Atskaitę kokį 30 metų, jau jį randame Rokiškio gimnazijos ateitininkų kuopoje, paskui studentų draugovėje Kaune, Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyboje, Sendraugių Sąjungos Centro Valdyboje, Ateitininkų Federacijos Vyr. Valdyboje. O čia jį užklupo ir 50 metų amžiaus sukaktis. Nors dr. Vladas Viliamas ir labai judrus ir daug keliavęs, kaip geografas, bet laikas dar greitesnis. Jis toli nustūmė ir tėviškę ir jaunas dienas, kurias šia proga norime mieliems "Ateities" skaitytojams priminti. Pamatysime, kad tos jaunos dr. Vlado Viliamo dienos nebuvo paprastos ir visai mūsų organizacijai.

-o-

Dr. Vladas Viliamas yra aukštaitis. Pasitiesę Lietuvos žemėlapį, kaip tai daro geografai, jo tėviškę rasime "aukštai," prie pat Latvijos sienos, Obelių valsč., Rokiškio apsk. Čia kitados buvo Narkūnėlių kaimas, bet kai vienkiemiais jį išskirstė, tai Vladui Viliamui teko augti Ramindavos sodyboje. Nuo čia pirmąją savo "geografinę kelionę" pradėjo 1904 m. spalių 24 d., bet negalėčiau tikrai pasakyti, ar per 20 metų visuomeniniais reikalais buvo nukeliavęs toliau Šiaulių. Pirmajame didingame pavasarininkų kongrese Šiauliuose 1924 m. dr. Vladas Viliamas jau aktyviai dalyvauja ir ugningai kalba į jaunimą. Jis jau patyręs, veiklus, subrendęs jaunimo vadovas, nors brandos atestatą Rokiškio gimnazijoje gauna dvejais metais vėliau. Subrendo ateitininkuose ir vos tiktai pasiekė Kauną, tuojau buvo įkeltas į MAS Centro sekretoriaus kėdę, nors tuo pat metu reikėjo sėsti į Kauno universiteto suolą. Kitais ir sekančiais dar metais jis jau yra MAS pirmininkas. Tuo būdu pirmus trejus aukštojo mokslo metus dr. Vladas Viliamas paskyrė ne vien geografinėms studijoms (Teologijos-Filosofijos ir Gamtos-Matematikos fakultetuose), bet ir labai judriam darbui Moksleivių Ateitininkų Sąjungoje. Tai buvo nevisai paprasti metai: reikėjo pasiruošti reorganizacinei Palangos konferencijai ir paskui vykdyti jos nutarimus, o čia dar prasidėjo pirmieji didesni ateitininkų veiklos varžymai ir labai šiurkštus tautininkų spaudos puolimas.

-o-

MAS Centro Valdyba, atėjus į ją dr. Vladui Viliamui sekretorium, o paskui pirmininku, galima sakyti, buvo "sugeografinta" — pasinešė į keliones po visą plačiąją Lietuvą, kur tik buvo ateitininkų ar kur reikėjo, kad jie būtų. Nė vienu metu ateitininkų kuopos nebuvo Centro Valdybos narių taip gausiai lankomos ir tiek organizuojama rajoninių konferencijų, kaip 1926—1928 metais. O reikia žinoti, kad ir ne-

Dr. Vladas Viliamas

KIŠKOJ VEIKLOJ

plačios Lietuvos atokesnių nuo Kauno vietų tada dar nebuvo galima taip lengvai pasiekti. Tankesnis autobusų ir geležinkelio linijų tinklas tik vėliau atsirado; reikėjo daug kur siekti arkliais arba pėsčiomis. Gera proga pažinti Lietuvą, bet ne tai MAS Centro Valdybos narius traukė.

Dr. Vladas Viliamas su visa savo jaunatve ir entuziazmu įsitraukė į darbą — daugiau sutelkti, tvirčiau suorganizuoti ir giliau įsąmoninti moksleivius ateitininkus. Metus laiko (1926—1927) jis dirba kaip Centro Valdybos sekretorius, pirmininkaujant St. Lušiui. Tuo metu aplankė visą eilę kuopų, jas instruktuodamas ir ruošdamas reorganizacinei Palangos konferencijai, kai pats pirmininkas St. Lušys buvo užimtas konferencijos paruošiamaisiais darbais, nes dalyvavo tai konferencijai ruošti vyr. komisijoje. Darbo vaisiai pasirodė Palangoje 1927 m. vasarą, kai suplaukė minios moksleivių, kurie dr. Vlado Viliamo jau nepaleido iš rankų: uždėjo jam pirmininko pareigas, pareigas nelengvas, nes reikėjo dabar praktiškai pritaikyti naują organizacijos struktūrą ir kartu susidurti su didelėmis kliūtimis moksleiviams laisvai veikti mokyklų sienose.

-o-

Po Palangos konferencijos dr. Vlado Viliamo pirmąjį "kabinetą" sudarė visas dešimtukas talkininkų: sekr. K. Kleiva, ižd. V. Kazlauskas, mergaičių reik. ved. A. Sereikytė, vyrų — V. Makutėnas, jaun. at-kų — A. Graunas, eucharistininkų — J. Barisas, abstinentų — L. Tamošauskas, meno — C. Griniūtė, visuomenininkų — P. Martišius, sportininkų — V. Ražaitis.

Kai dr. Vladas Viliamas buvo "Ateities" bendradarbio užklaustas, kaip sekasi, jis atsakė:

"Nesigirdamas galiu pasakyti, kad viskas eina kuo puikiausiai. Mano atstovaujamą valdybą sudaro nepaprastai gyvi ir energingi 8 vyrai ir 2 darbščios, malonios mergaitės. Visos ir visi uždegti Palangos konferencijos didingų žygių ir gerokai pasilsėję pas tėvučius, dabar suvažiavę į Kauną, su jaunu pasiryžimu kimba prie mūsų didelės organizacijos vadovavimo darbų."

— Kokie svarbesni darbai numatomi šiais metais atlikti?

— Organizacijai, turinčiai tūkstančius narių, deramas klestėjimas stato daug ir didelių darbų... Vienas iš didesnių bus reorganizacijos įvykinimas. Per mėnesį išleisime įstatus, statutus, reguliaminus. Ligi Kalėdų išdirbsime plačias veikimo programas. Rūpinsimės, kad ligi to pat laiko būtų galutinai išdirbtas tradicijų bei ceremonijų statutas, numatyta vėliavos ir pasireiškimo ženklai... Manoma suruošti organizacinius kursus... Greičiausiai dar teks suruošt vienus kitus rajoninius kursus. Neaplankytos kuopos bus visos lankomos. Iš 80 kuopų yra apie 15 silpnesnių, kurių veikimą stengsimės sustiprinti... Rūpinsimės steigti naujų kuopų. Mes tikimės, kad neliks nė vienos mokyklos, kur nebūtų ateitininkų kuopos".

Tokia programa dr. Vlado Viliamo ir buvo vykdoma. Dalis darbo buvo atliekama Kaune, pačiame centre, kur kas ketvirtadienį rinkosi tas vienuolikos asmenų "kabinetas, o kita dalis buvo perkeliama į provincijas. Gi čia reikėjo keliauti. Pats dr. Vladas Viliamas apie tai rašė:

"Mėgstu keliones. Ir kas jų nemėgsta? Maloniausia tačiau, kada gali išvažiuoti į provinciją pas malonias seseles ir brolelius ateitinin-

Ateitininkų konferencija 1928 m. liepos 3-4 d.d. Kaune. Sėdi pirmas iš kairės V. Viliamas.

VILMANTA KAREČKAITĖ

Ž V A I G Ž D Ė

Ant krūtinėlės mėlynos audra ar saulė nesiūbuos
Žvaigždės — vaikelio amžinybės! Nunokusioj nakty, pravėrusi
Jauna ugnelė jautriai žydi ir žydės! *[akis,*

Dangaus taurelėj debesėliai klostos. Lengvučiais mostais
Žengia tyluma. Tyliam virpėjime skaidri žvaigždelė kaip ugnis
Virpės ir neužges kai suskambės diena.

Ir ne žvaigždelė dreba aukštumoje kaip ugnis —
Gyvena danguje šilta, graži širdis!

kus. Jaunatvės karštis tavy atgyja, idealizmo rieškučiomis pasisemi, jaunoj, jaukioj dvasioj paskandini visus tariamus vargus ir bėdas, kurių Kauno gyvenimas dąžnai tau nepašykštėja".

Ir tai nebuvo vasaros kelionės, nes mokyklos tada uždaros, o žiemos. Vasaromis dr. Vladas Viliamas lankė konferencijas ateitininkų žemaičių, kapsų, dzukų, aukštaičių... Taip jis apkeliavo kone visą Lietuvą, o kur negalėjo pasiekti, skubėjo taip pat labai energingas kuopų lankytojas, MAS Centro Valdybos sekretorius K. Kleiva. Buvo suorganizuoti ir ideologiniai kursai Kaune bei kitose vietose. Metai judraus darbo greitai praėjo.

-o-

Metinėje moksleivių ateitininkų konferencijoje, kuri įvyko Kaune liepos 3 ir 4, MAS pirmininkas Vladas Viliamas referavo:

"Surengti organizaciniai ir sporto kursai Kaune ir 5 rajoniniai kursai provincijoje. Valdyba padarė 34 posėdžius ir išleido apie 300 raštų. Iždo balansas 5000 litų... Pasunkėjęs aplinkybių būvis negalėjo būti naudingas produktingam ateitininkų veikimui. Keturios kuopos uždarytos, dešimčiai neleidžiama viešai veikti. Bet at-kai vis dėlto sugeba visur vaidinti vadovaujamą vaidmenį ir paimti gyvenimą už ragų. Turėdami 35 proc. visos besimokinančios jaunuomenės, jie drąsūs kelia aukštyn savo laimėjimo vėliavas ir užkariauja vis stipresnes pozicijas. Pridėjus 12 šiemet įsteigtų kuopų, dabar yra 90 ateitininkiškų tvirtovių su daugiau kaip 6000 sąmoningų narių".

Iš tikrųjų veikti buvo vis sunkiau, nes dar 1928 m. kovo mėn. Ateitis pranešė stambiom raidėm, kurių dalis buvo cenzūros juodai užbrauktos. Buvo pranešta: **"Ateitininkai varomi į katakombas** (juodai užtepta). Paskutiniu laiku **viršūnėms spaudžiant** (užtepta) uždarinėjamos moksleivių ateitininkų kuopos. Jau uždarytos: Šiaulių valstybinės gimnazijos, Šiaulių suaugusiems gimn., Raseinių valst. gimn. kuopos. Neleidžiama veikti Naumiesčio (Tauragės), Viekšnių, Skapiškio, Anykščių, Ylakių, Palangos, Sedos ir kitoms kuopoms". Taip pat ir valdinė spauda pradėjo pulti ateitininkus. "Visi tautininkų laikraščiai skiria daug vietos ateitininkams, — pastebi Ateitis 1928 m. birželio mėn. — Ištisi, net vedamieji straipsniai, nukreipti prieš at-kų judėjimą. Į jų puolimus geriausiai atsako mūsų žygiai ir didėjančios eilės, į kurias net paskutiniosiomis mokslo metų dienomis stoja naujos jėgos, steigiasi ištisos naujos kuopos".

Vadinasi, to jaunimo apleisti negalima. Ir metinė 1928 konferencija vėl įprašo Vladą Viliamą vadovauti Moksleivių Sąjungai. Vėl sudaromas vienuolikos "kabinetas" su dvyliktuoju nariu — dvasios vadu. Sąstatas buvo toks: pirm. Vl. Viliamas, dvasios vadas kun. dr. Pr. Venckus, sekr. J. Laučka, ižd. P. Karuža, berniukų ved. A. Domaševičius (Damušis), mergaičių — A. Sereikytė (dabar sesuo Augusta), jaunesniųjų at-kų — A. Marčiulynas, visuomenininkų — K. Kleiva, eucharistininkų — J. Bielevičius, abstinentų — L. Tomašauskas, mokslo ir meno ratelių — Iz. Matusevičiūtė, sporto — B. Bučinskas.

Šie "gyvi ir energingi vyrai ir darbščios, malonios mergaitės" toliau dirbo aukodamies ir įtempę jėgas. Tačiau jų pirmininkui Vladui Viliamui reikėjo daugiau jėgų įtempti ir mokslui universitete — rūpintis jį užbaigti. 1929 metais jis vyksta studijų pagilinti į Karaliaučių, 1931 metais baigia V. D. Universitetą ir 1932—1936 metais studijuoja Berlyne, kur įgyja daktaro laipsnį. Tuo metu jis išsijungia iš aktyvaus darbo Moksleivių Sąjungoje, kuriai atidavė pačias gražiąsias jaunas savo jėgas, bet gyvai reiškėsi studentų ir paskui sendraugių veikloje.

Mokslus baigęs, dr. Vladas Viliamas dėstė Gamtos-Matematikos ir Teisių fakultetuose geografijos mokslus, kol užėję bolševikai jį atleido iš universiteto 1940 m. vasarą. Bolševikus išvijus, jis vėl buvo gražintas į universitetą ir dirbo mokslo darbą, iki pasitraukė iš Lietuvos. Vokietijoje ir paskui Amerikoje daug savo triūso skyrė Sendraugių Sąjungai. Dabar yra jos atstovas Ateitininkų Federacijos Vyr. Valdyboje.

-o-

Dr. Vl. Viliamas gyvai reiškėsi ir tebedirba kitose katalikiškos pasaulėžiūros organizacijose, bet apie tai tektų jau atskirai rašyti, kaip ir apie jo dalyvavimą tarptautinėse geografų konferencijose ir jo keliones po kitus kraštus. Mes tenorėjome 50 metų sukakties proga atversti grynai ateitininkiškos jo veiklos lapą, kuris mūsų organizacijos istorijoje yra gražiai darbais įrašytas.

Nemažai jo ir straipsnių prirašyta įvairiems laikraščiams bei žurnalams: "Kosmos", "Gamtos Draugas", "XX amžius", "Ateitis", "Pavasaris", "Tėvynės Sargas", "Žiburiai", "Darbininkas", "Draugas' ir k. Disertaciją parašė apie Pabaltijo valstybių rytines sienas, pats jas apėjęs, o paskui rašė apie Kuršių Neringą, Vilniaus kraštą, Lietuvos kaimų sodybas,, lietuvių įsikūrimo galimybes kituose kraštuose ir k.

Mielas mūsų Sukaktuvininkas dabar gyvena Brooklyne su žmona Regina ir sūneliu Virgilijum, dirba Vidurio Europos Krikšč. Demokr. Unijos Centre New Yorke. **S. S.**

ATEITININKAMS 45 METAI

Ateitininkai, kaip lietuvių katalikų jaunimo organizacija, savo pradžią galėtų sieti su 1909 m. spalių 28 d., kai Liuvene, Belgijoje, buvo sudarytas organizacinis komitetas lietuvių katalikų studentų sąjungai įsteigti. Tačiau tiktai 1910 metais sudaryta pirmoji sąjungos valdyba ir prie tos sąjungos, be Liuveno, prisidėjo dar Friburgo (Šveicarijoje), Petrapilio, Tartu (Dorpato), Hallės ir Miunchen (Vokietijoje), Insbrucko ir Krokuvos (Austrijoje), Romos, Kijevo ir Maskvos studentai katalikai. Tuo pačiu metu Kaune moksleiviai katalikai jau leido ranka rašytą laikraštėlį "Ateitis", ir tas pats vardas, kun. P. Dogeliui pasiūlius, 1910 m. buvo pasirinktas anos sąjungos sumanytam leisti spausdintam laikraščiui, kuris tačiau teišleistas tik 1911 metų pradžioje. Tai "Ateities" žurnalo pradžia. Pati ateitininkų organizacijos užuomazga, kaip matome, yra visais metais ankstesnė. Dėl to jau 1920 metais pirmame Ateitininkų Kongrese buvo minima 10 metų ateitininkų įsikūrimo sukaktis. Paskui ji būdavo prisimenama kas penkti metai šaukiamuose kongresuose. Šiemet sueina 45 metai, bet tos sukakties minėjimą Vyr. Valdyba yra nutarusi atžymėti ateitininkų praeities studijomis. Visi ateitininkų vienetai prašomi tam skirti savo dėmesį, o kur galima, organizuoti rajonines konferencijas. Kitame Ateities numeryje bus duota eilė temų pravesti kuopose pašnekėsiam iš ateitininkų praeities.

NUO FEDERACIJOS STALO

Sąjungų Valdybos prašomos atkreipti atskirų vienetų dėmesį į tai, kad vietovėse būtų ruošiamos metinės šventės kaip tradicija, kurioje dalyvautų visi tos vietos ateitininkai.

Ateitininkų archyvinei medžiagai surinkti ir ją apsaugoti Federacijos Valdyba yra susitarusi su Alkos muziejaus vadovu prel. P. Juru, kad visa ateitininkiška archyvinė medžiaga ten surenkama ir atskirame skyriuje saugojama. Visos Ateitininkų Sąjungos bei jų padaliniai prašomi savo raštinėse turimą archyvinę medžiagą siųsti šiuo adresu: ALKA, Ateitininkų Skyrius, 261 Thatcher St., Brockton, Mass. Nelaikykite nieko atliekamo savuos stalčiuos, o siųskite nurodytu adresu.

Šiais metais Ateitis galėjo savo biudžetą subalansuoti, jei nebūtų iš 1953 metų likę skolos, kurią reikėjo padengti šių metų gautomis pajamomis. Tokiu būdu buvo ta pati deficito suma perkeliama ir į 1955 metus. Skolai išlyginti reikia: visuose ateitininkiškuose vienetuose pravesti propagandą, kad Ateičiai neliktų nei vieno skolingo už 1954 metus. Kiekvienoje vietovėje turi būti bent vienas parengimas, kurio pelnas skiriamas Ateities žurnalui.

Atsiminkime, kad nei vienas lietuviškas laikraštis vien tik iš prenumeratos mokesčio išsiversti negali, to negali padaryti nei Ateitis, todėl prašome visų talkos Ateitį toliau išlaikyti!

GLAUDESNIO RYŠIO

Esame ne kartą rašę ir prašę, kad korespondentai dažniau mus atsimintų ir tvarkingiau parašytų apie savo kuopų bei draugovių veiklą. Dabar dažnai nudelsiama, parašoma tik po mėnesio arba visai užmirštama. Yra ir tokių vietovių, kurios pasiskardena kituose laikraščiuose apie savo veiklą, o Ateičiai nieko neatsiunčia. Tad valdybos tegu pajudina savo korespondentus, kad jie nedelstų. Kas tik nutiko naujo, tuoj rašykite Ateičiai, nelaukdami kito susirinkimo ar įvykio. Pirmiausia mums reikia užfiksuoti savo veiklą, o tik paskui galima paskelbti ir kitoje spaudoje.

Nuolat mums trūksta ir nuotraukų iš įvairių kuopų bei draugovių iškilmių, metinių švenčių, susirinkimų, iškylų. Rengdami ką nors didesnio, neužmirškite ir to — geros nuotraukos, kurią mielai įdėsime į Ateitį.

DĖKOJAME

"Ateities" Redakcija ir Administracija nuoširdžiai dėkoja organizacijoms, idėjos Broliams ir visiems Bičiuliams, Kalėdų švenčių ir Naujųjų Metų proga sveikinusiems ir palinkėjusiems sėkmingo darbo.

Krikščioniškoji moterystė studijų dienose. Visi, kuriems teko dalyvauti Kalėdų metu suruoštose SAS studijų dienose New Yorke ar Chicagoje, iš skaitytų paskaitų ir kilusių diskusijų galėjo pastebėti, koks platus yra klausimas apie krikščioniškąją moterystę. Ji nagrinėjama religiniu požiūriu, filosofiniu, socialiniu, psichologiniu, medicinišku. Studijų dienose dalyvavusiems, o ypatingai jose nebuvusiems, pravartu ir toliau studijuoti, giliau pažinti krikščioniškosios šeimos klausmus, įtelpančius at-kų ideologijos rėmuose. Tai gali padėti žiupsnelis čia pateikiamos literatūros:

1. Pop. Leono XIII enciklika **"Arcanum divinae sapientiae"** ir pop. Pijaus XI enciklika **"Casti connubii"** (lietuviškus vertimus žiūr. vysk. V. Brizgio redag. leid. — "Popiežių enciklikos ir kalbos", Stuttgart, 1949).
2. Vysk. V. Brizgys, **Moterystė.** Kirchheim/Teck, 1948.
3. Schilgen, S. J., **Tu ir jis; Tu ir ji.**
4. M. Pečkauskaitės, **Mergaitės kelias.**
5. Stasys Yla, **Meilė.**

Straipsniai periodikoje:

1. V. Čižiūnas, **Lietuviškoji ir mišrioji šeima tautiškoje misijoje:** Aidai, nr. 3 (1953) 106 p.
2. Dr. V. Kazlūnas, **Moterystės gyvenimo etika:** Aidai, nr. 2 (1953) 85 p.
3. A. Maceina, **Šeimos laimė ir tragika:** Aidai, nr. 6 (1950) 241 p.
4. Dr. A. Šerkšnas, **Moteris šių dienų rūpesčiuose:** Aidai, nr. 9 (1952).
5. Dr. Ag. Šidlauskaitė, **Katalikiška šeima:** Aidai, nr. 1 (1953) 21—26.
6. Kun. dr. K. Širvaitis, **Lietuvių ka šeima:** Aidai, nr. 1 (1953) 21—26. (1952), 239—240.

PROF. PR. DOVYDAIČIO DUKRĄ APLANKIUS

JONAS ŽADEIKIS

Jei mergaitės ištekėdamos nepakeistų savo pavardžių, jau seniai būčiau sužinojęs, kad Bogotoje gyvena prof. Pr. Dovydaičio dukra. Apie ją sužinojau tik iš lietuvių kolonijos kapeliono kun. V. Vaičiūno, kai jau rengiausi palikti Kolumbiją. Prisistačiau jai kaip "Ateities" korespondentas ir jos tėvelį asmeniškai pažinęs, daugelį kartų girdėjęs jo kalbų įvairių kongresų bei suvažiavimų metu. Paskutinį kartą drauge su kitais moksleiviais at-kais prof. Pr. Dovydaitį mačiau per Švč. Mergelės Užgimimo šventę Šiluvoje. Ten jis visus apdovanojo maldaknygėmis. Ponia Dovydaitytė - Malkienė šiltai priėmė ir mielai sutiko pasidalinti atsiminimais.

— Koks likimas ištiko jūsų šeimą? — paklausiau mieląją šeimininkę.

— Mano tėvelis išvežtas į Rusiją iš ūkio, o mamytė su dviem broliais ir viena sesute iš Kauno. Man su jais neteko pasimatyti ir atsisveikinti, nes tuo metu buvau Vilniuje.

— Ar turite kokių žinių apie jų likimą?

— Nė apie vieną iš namiškių nuo išvežimo neturiu jokių žinių.

— Kuo daugiausia rūpinosi ir sielojosi jūsų tėvelis, būdamas Lietuvoj?

— Jo didžiausias rūpestis ir darbas buvo besimokančio katalikiško Lietuvos jaunimo švietimas ir auklėjimas, ypatingai neturtingųjų, kuriuos jis šelpdavo paskutinį centą atiduodamas.

— O koks likimas tėvelio bibliotekos ir korespondencijų?

— Visą paėmė rusų kriminalinė policija Kaune, kas dar nebuvo spėta sunaikinti. Vėliau vokiečių okupacinė valdžia buvo grąžinusi, o dabar, manau, vėl pateko į rusų rankas.

— Ar jūs ir dalyvavote at-kų veikloje?

— At-kų organizacijai priklausiau iki trečios klasės. Atvykusi Chicagon, mielai prisidėsiu prie at-kų organizacijos.

— Kokį gražiausį prisiminimą turite apie savo tėvelį?

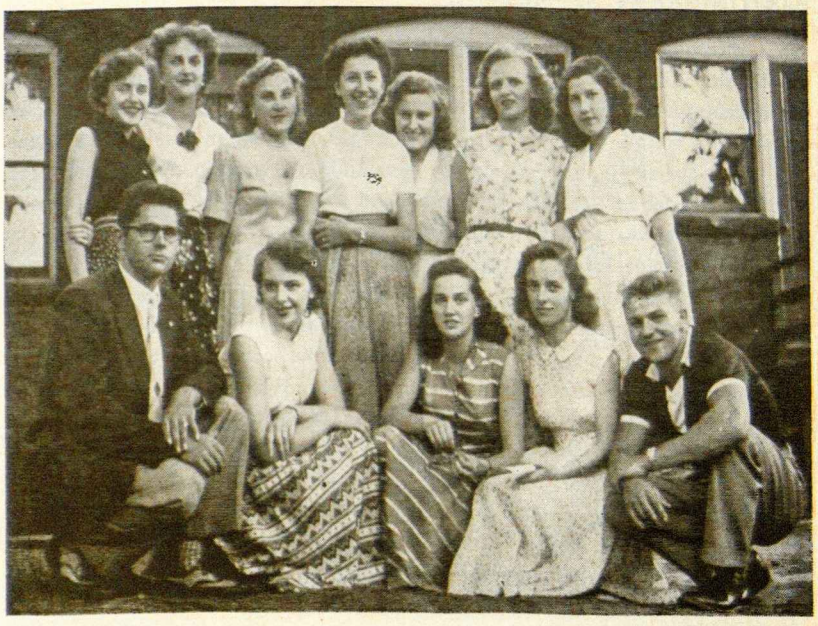

Dalis Clevelando stud. ateitininkų. Nuotr. V. Valaičio.

— Visi jie tokie gražūs ir mieli. Jo gyvą prisiminimą nešioju širdyje. Manau, kad Dievas jį dar tebelaiko gyvą.

— Ko palinkėtumėte "Ateičiai" ir at-kams?

— Geresnio sveikinimo ir linkėjimo "Ateičiai" ir at-kams negalėčiau surasti, kaip tik palinkėti to paties, ko norėjo, ko troško ir kam gyveno mano tėvelis.

Nenorėjau mielos šeimininkės daugiau varginti, nes greitu laiku ir ji rengiasi atvažiuoti Chicagon. Pažadėjo smulkiau papasakoti apie tėvelio gyvenimą, skirtą ne vien jo paties šeimai, bet ir visam Lietuvos jaunimui.

Dalia Prikockytė

LAPKRIČIO SIMFONIJA

Pageltę lapai draikosi po kojom,
Ir ilgesys beribis širdyje . . .
Rodos, kažin kas laidotuvių maršą groja,—
Ir gėlės nežydės jau niekad tavo kelyje.

Eini, klausai — jauti tik vienumą, girdi tik vėją.
Ir liūdna tau, ir tokia vieniša jauties . . .
O lapai šnabžda vis po tavo kojom,
Ir tu prisimeni kažką iš praeities . . .

Tikrai, tai buvo lapkritys gražus, ne toks, kaip šitas
Ir lapai žaviomis dėvėjo spalvomis.
o lapkričio nakties žvaigždėse daug, oi daug juk buvo prirašy-
Ir tu žinojai, kad pavasaris sugrįš. *[ta . . .*

Tą lapkričio simfoniją ar užmiršai?—Simfoniją pagrotą vėjo?
Ar nežadėjo jis tau laimę su tuo rudeniu atnešt?
Bet . . . pažadų neištesėjo . . .
Ir tik aidai simfonijos tau liko širdyje . . .

— — — — — — — — — — —

Tu vis skęsti prisiminimų praeity,
Kai žemę gaubia liūdnas, ilgesingas lapkritys . . .

Penkerių metų Jonukas traukia šunį už uodegos.

Bet Jonuk!, — pyksta mama, — kodėl gi tu taip skriaudi tą gyvulėlį? Kam gi tu trauki jį už uodegos?

Aš jį tik laikau, mamyte, — nekaltai žiūri Jonukas, — tai jis pats traukia.

Draugas: — Žmogau, jei jau tu būtinai pasiryžęs vesti, tai vesk Agotą, apie kurią aš tau jau seniai pasakoju. Jūs abu esat tiesiog sukurti vienas kitam! Nei tu negausi kitos, nei ji kito.

— Tiesiog nuostabu žiūrėti, — sako jauna ponia, vairuojanti automobilį, — kaip neatsargiai arti važiuoja tas sunkvežimis prieš mane...

Mokytojas: — Koks yra skirtumas tarp elektros ir žaibo?

Mokinys: — Už žaibą, pone mokytojau, nereikia mokėti.

Onytė: — Mamyt, kodėl tėvelis turi tiek mažai plaukų ant galvos?

Mama: — Kadangi jis daug galvoja.

Onytė: — O kodėl tu turi taip daug?

Mama: — Valgyk savo košelę, Onyte...

Iš mažojo Petriuko rašinio apie vasaros atostogas "..:. Ant ežero kranto sėdėjo mergaitės ir melžė karves. Vandeny viskas atrodė atvirkščiai...".

— Tėveli, tėveli!

— Netrukdyk manęs, sūnau! Kiek kartų aš tau jau sakiau, kad gali kalbėti tik tada, kai tavęs kas nors ko nors paklausia.

— Tėveli, tai paklausk manęs tada, ar broliukas įkrito į upę.

Berniukas — Kai aš užaugsiu, aš uždirbsiu daug pinigų — taip kaip tėvelis...

Mergaitė — O kai aš užaugsiu, aš išleisiu daug pinigų — visai taip kaip mamytė...

Jonukas, sulaukęs naujos sesutės, pastebėjo kaip tėvelis užmokėjo gydytojui...

Didžiai nudžiugęs nubėgo pas mamytę:

— Mamyte, mes dabar jau galim sesutę pasilaikyti — tėvelis už ją jau užmokėjo.

KARIŠKAS FLIRTAS

Man seržantas vakar sakė,
kaip pamerkt gražuolei akį:
—Palei prūdą poligono,
Visad ją turėk prie šono
Ir kai eisi pro palankes,
Ją laikyki už parankės.
Jei esi stiprus vaikinas,
Nešk ant rankų per dumblynus,
O kai ji pradės čiauškėti,
Tai turėsi daug mirksėti...
Kuomet eisi per kelmynes,
Eik su ja apsikabinęs;
Jai pasiūlyk savo ranką
Ir ji šūkaus kaip patranka,
Pirk jai lipstikų du šimtu
Ir šypsokis veidu rimtu.
Jei kas klaus, ar tau patinka,
Atsakyk, — širdis palinko!
Saulė šviečia, pučia vėjas —
Tu į ją įsimylėjęs,
Meilėj skęstantis vaikinas.
(ji tai "strielba" juk vadinas).

LAIVAI PALAUŽTOM BURĖM, ARBA KAIP ŠEIMĄ KŪRĖM

Sėdi Juozas ir Antanas,
Sėdi Vytautas ir Pranas,
Sėdi, klauso, ausim karpo:
Kas kurs šeimą iš jų tarpo?
Skaito paskaitas klebonai,
Kaip užmauti žiedą Onai:
Baisiai lengva tai atlikti,—
Tik — paskui reikės nuplikti.
Bėga pro duris Aldona,—
Peiliai varsto kairį šoną...
Nors prieš pradedant pasenti,
Reikia šeimą "sukūrenti".
Sėdi Zigmas atsilošęs,
Tris šimtus šeimų pralošęs;
Sėdi panos, kaip arbūzai,
O jam regis — čirvų tūzai!
Baras prelegentas vedęs,
Kad žmogus tai nėra medis:
Arba juokias, arba verkia,
Kai prancūzė akį merkia...
Kol senimas taip kalbėjo
Ir linkėjo gero vėjo,
Algis spaudė ranką Danai,
Dana merkė akį Pranui,
Pranas matė Jūrą, Alę
Ir merginų pilną salę.
Net ir man keistai vaidenos,—
Kad toj salėj — vien tik panos...

Untė Šalapinis

— Tai tikras skandalas, — pyksta profesorius, — kokio elemento šiomis dienomis pilnos mūsų gimnazijos. Anksčiau būdavo kitaip. Mano laikais ne kiekvienas kvailys galėjo studijuoti; aš buvau vienintelis iš mūsų apskrities.

Pulkininkas Poroski, lenkų emigrantas, gyvena Paryžiuje. Vakarais, sėdėdamas prie vyno stiklo, jis dažnai pasakoja savo draugams:

— Lenkija — mano tėvynė — yra didžiausia pasaulio valstybė. Vakaruose mes turim Stettino uostą, mūsų valdžia sėdi Maskvoje, o mūsų intelektualai randasi Sibire.

Mano trijų metų sūnus valdo visą pasaulį. Jis valdo mane, aš valdau mano vyrą, mano vyras valdo Graikiją, o Graikija valdo visą pasaulį.

Kada, ir kas tai buvo?

Taikus susitarimas: — Brangioji, kad daugiau nesiginčytumėm, susitarkim šitaip: kai mūsų nuomonės sutaps, bus tavo teisybė. Bet jei nuomonės skirsis, aš būsiu teisus.

Teisėjas: (liudininkui) — Aš turiu tamstą perspėti, kad galima liudyti tik tai, ką pats esi pergyvenęs ar savo akimis matęs. Jokiu būdu ne tai, ką girdėjot žmones pasakojant. — Kada tamsta gimei?

Liudininkas: — Aš žinau tai tik iš pasakojimų, pone teisėjau.

Mažasis Juozukas, supykęs, puola mušti savo jaunesnę seserį.

— Jonuk, — atbėga mama, — ar gi taip galima daryti! Joks džentelmanas nemuša damos.

— Taip, mamyt, ,bet jokia dama nekutena džentelmanų.

— Ar tau patiktų, Jonuk, jei tavo gimtadieniui aš iškepčiau pyragą ir ant jo sustatyčiau dešimt žvakių?

— Ach, mamyt, man dar labiau patiktų, jei padarytum dešimt pyragų su viena žvake!

Visiems žinomas smalsuolis sustabdė kaimyną, kuriam kaktoje buvo žaizda.

— Kas gi tau kaktą praskėlė?

— Pats sau įsikandau!

— Kaip tu galėjai taip aukštai įsikąsti? — nustebo smalsuolis.

— Užsilipau ant kėdės.

SPORTAS

Rašo

VYTAUTAS VALAITIS

SPORTAS ASMENYBĖS UGDYME

Sportas yra moderniųjų laikų išdava. Pirmykštis Kūrėjo sutvertas žmogus gyveno gamtoje. Grumtynėse už būvį jis buvo užsigrūdinęs dvasiniai ir fiziniai. Nesuklysime teigdami, kad visas jo gyvenimas buvo, reliatyviai vertinant, ištisas sportas. Laikai keitėsi. Žmogaus sukurti technikos laimėjimai padarė jo gyvenimą patogiu, tačiau tuo pačiu sumažino jo sąryšį su gamta, atėmė iš jo tas savybes, kurias jis buvo išsiugdęs kovoje dėl egzistencijos.

Šią spragą moderniojo žmogaus gyvenime užpildo sportas. Nors plačiau sportas pradėjo sklisti tik šių technikos laikų pradžioje, tačiau moderniojo sporto pradų reiktų ieškoti jau antikinėje Graikijoje. Graikai, pasiekę gan augštą kultūros lygį, tinkamai suprato ir sporto reikšmę. Tik visuomeniniam gyvenimui išsigimus, ilgainiui sunyko ir sportas. Jo renesanso reikėjo laukti ilgai. Ir tik 19-to šimtmečio gale, kelių idealistų dėka sportinė idėja vėl buvo atgaivinta, o šiandien sportas yra tapęs nepamainoma visuomeninio gyvenimo apraiška. Kiekviena kultūringa visuomenė supranta jo svarbą ir būtinumą žmogaus ir tautos gyvenime. Šiandien mažai jau terasime asmenų, kurie ignoruotų sporto reikšmę kultūringos visuomenės funkcionavime, o ypač jaunuomenės auklėjime. Priešingai, tokie pasaulinio masto vyrai, kaip popiežius Pijus XII, Eisenhoweris ar neseniai miręs Švedijos karalius Gustavas V yra dažnai pabrėžę tikrojo sporto vertę, ar net patys jaunystėje buvę aktyviais sportininkais.

Jau minėjome, jog visas primityvaus žmogaus gyvenimas buvo nuolatinis sportas. Tačiau tas jo gyvenimas gamtos prieglobstyje buvo, palyginti, nesudėtingas. Šių dienų modernusis žmogus stato jau žymiai daugiau reikalavimų. Tad ir į sportą bendrinėje apybraižoje galime žiūrėti iš kelių fazių: **fizinis lavinimas, pramoga ir laisvalaikio išnaudojimas.** Šiais laikais, kai neįsivaizduojame gyvenimo be automobilių ir kitų patogių technikos išradimų, lygiai negalėtume įsivaizduoti gyvenimo be sporto. Sportas priartina modernųjį žmogų prie gamtos, nuo kurios technika jį buvo atitolinusi, bei padeda jaunuoliui išsivystyti į fiziniai stiprų individą. Lygiai svarbus sportas yra kaip pramoga, kur žmogus gali atgauti dvasinę harmoniją, atleisti išvargintus nervus ir perkrautą vaizduotę, bei sveikai ir naudingai, dažnai tyrame ore, praleisti laisvalaikį.

Būtų klaidinga manyti, kad šios pastabos tetinka jaunimui. Šių dienų sportas yra tiek išsišakojęs ir įvairus, kad atitinka bet kieno reikalavimus. Jaunuolis ar jaunuolė ras progų pagal savo prigimtį ir sugebėjimus dalyvauti bent keletoje sporto šakų, tačiau ir vyresnio amžiaus žmogus gali reikštis golfo aikštėje, stalo tenise ar dar bent dešimtyje kitų sporto rūšių.

Gal didžiausia ir pagrindinė sporto svarba yra jaunuomenės auklėjime. Asmenybės ir charakterio ugdyme sportas yra viena iš prieinamiausių ir efektingiausių priemonių. Daugumas auklėtojų šitai yra puikiai įsisąmoninę. Pav., Amerikos universitetuose kūno kultūros pamokos yra privalomas dalykas, be kurio studentas negali mokyklos baigti. Auklėjamąją sporto svarbą supranta ir dauguma jaunimo sąjūdžių. **Ir ateitininkų organizacija yra įrašiusi sportą į savo programą.** Tai lygu įpareigojimui. Žinoma, ne visi dėl vienokių ar kitokių priežasčių gali būti aktyviais sportininkais. Tačiau visų ateitininkų, ypač jaunimo, yra pareiga žinoti bent pagrindinius sporto dėsnius. Jei inteligentui privalu bent minimaliai nusimanyti mene, muzikoje, tai ši taisyklė galioja ir sportui.

Šiuo tarpu mums pravartu kiek giliau įsisąmoninti ir suprasti **nepamainomą sporto reikšmę jauno žmogaus kelyje į pilnutinę asmenybę.** Kokias gi teigiamas charakterio savybes sportas ugdo?

Kiekvienas sportuojantis žino, kad norint sporte ko nors atsiekti, nepakanka vien įgimtų gabumų, stiprių raumenų ar greitų kojų. **Geležinis noras dirbti, ugdytis ir noras laimėti — štai bet kokio pasisekimo laidas.** Ši savybė sporte yra ypatingai ryški ir ją vadiname valia. Be abejo, esame matę kada nors lengvosios atletikos varžybas. Gėrėjomės grakščiais šuolininko judesiais ar mikliomis bėgikų kojomis. Tačiau ar pagalvojome, kiek intensyvaus darbo ir pasiruošimo reikėjo, iki sportininkas galėjo pasirodyti aikštėje. Štai stebime bėgiką. Jo jėgos, atrodo, jau išsekė, tačiau dar momentas ir, kažkieno padedamas, jis laimi varžybas. Tas kažkas yra valia, arba, kas angliškai detaliau išreikšta — "willpower" — noro jėga.

Visdėlto, laimėti galima ne visuomet. Svarbu būti ištvermingu ir po pralaimėjimo neprarasti vilties. **Dvasinė ištvermė — antroji teigiama savybė, kurią, jaunas žmogus išsiugdo sporte.**

Riteriškumas. Ne laimėjime esmė, bet kovoj — šiuo principu vadovaujamasi olimpinėse žaidynėse. **Sporto aikštėje jaunuolis išmoksta būti riterišku: kovoti garbingai, gerbti priešininką, o laimėjęs — nesididžiuoti.**

Sporte jis pastebi kolektyvinės veiklos svarbą. Įsisąmonina, kad tik darniai visiems komandos dalyviams atliekant savo užduotį, yra galima ko nors atsiekti. Kartu jis išmoksta aukotis bendram labui.

Trumpai: sportuodamas jaunas žmogus ne tik kad sustiprėja fiziniai, bet ir įgyja valios, dvasinės ištvermės, riteriškumo ir bendro darbo jausmus — savybes, kurios turės didelę vertę jo tolimesniame gyvenime. Be to, sportas jam padeda išlaikyti skaidrią nuotaiką ir apsaugo nuo neigiamų aplinkinių įtakų.

Gal kas pasakys, kad tai yra perdėtas sporto idealizavimas. Pasigirs pagrįstų ir nepagrįstų priekaištų. Tačiau mes čia kalbėjome apie tikrąjį sportą, o ne jo iškrypimus profesionalizmo ar kitokiose formose. Tikrojo sporto tikslas yra puikiai išreikštas modernaus fizinio auklėjimo šūkiu: **"Siekti, kad sveikame kūne būtų sveika siela".**

Pasitaiko ir sporte neigiamų reiškinių. Tačiau tai atsitinka dažnai todėl, kad jaunimas paliekamas savo pačių valiai. Čia pat norisi pasiūlyti ir "receptą": jei lietuviškoji bendruomenė, jaunuomenės vadai, pedagogai bei organizacijų vadovybės tinkamai supras sporto reikšmę ir ateis į jaunimą su konkrečia talka, sportas taps idealiu faktoriumi jaunimo auklėjime, ir, **kas šiuo metu ypač aktualu, — lietuviškumo išlaikyme.**

Pora baigiamųjų pastabų: atsiminkime, kad sportas mums negali būti tikslu savyje, nes tuomet jis nustotų tikrosios savo paskirties. Tačiau, jei norime tapti visapusiškais žmonėms, naudingais Dievui ir Tėvynei, sportas yra viena iš priemonių, kuri padės žygiuoti pasirinktu keliu.

DARBAI ŽMONĖS

TARPTAUTINIS KAT. JAUNIMO ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS ROMOJE

Antrasis visuotinas Tarptautinės Katalikų Jaunimo Sąjungos (FIJC: Federation Internationale de la Jeunesse Catholique) kongresas įvyko Romoje 1954 gruodžio 1—8 d.

Sąjunga veikia nuo 1951 m. kaip tęsinys buvusio Tarptautinio kat. jaunimo organizacijų informacijos biuro (Bureau International de la Jeunesse Catholique), kuris įsikūrė Romoje 1948 m. rugsėjo 15 italų katalikiško jaunimo 80 m. sukaktuvių proga.

Šiuo metu sąjungai priklauso 36-ių tautų katalikiškos jaunimo organizacijos, jų tarpe ir Ateitininkų Federacija. Kongrese dalyvavo šių tautų atstovai: Vokietijos, Austrijos, Šveicarijos, Belgijos, Olandijos, Liuksemburgo, Lenkijos, Lietuvos, Latvijos, Škotijos, Ispanijos, Italijos, Slovakijos, Albanijos, Maltos, Argentinos, Urugvajaus, Paragvajaus, Peru ir Venecuelos.

Iškilmingas kongreso atidarymas įvyko gruodžio 1 d. Apaštališkosios Kanceliarijos rūmuose. Dalyvavo kard. Tisserant, 5 vyskupai, daugelio valstybių ambasadoriai arba ministrai prie Šventojo Sosto, Romos burmistras prof. Rebecchini ir kiti aukšti svečiai. Sąjungos pirmininkas, šveicaras Joseph Senn, sveikino dalyvius, paskaitė gautuosius sveikinimus ir Šv. Tėvo telegramą. Atidarymo žodį tarė arkiv. P. Sigismondi, Kongregacijos "de Propaganda Fide" sekretorius.

Kongreso darbai prasidėjo gruodžio 2 d. "Domus Pacis" patalpose. Kasdien būdavo du ilgi plenariniai posėdžiai. Šalia šių bendrų posėdžių pasitarimams rinkosi atskirai įvairių komisijų nariai. Sąjungoje iki šio antro kongreso veikė keturios nuolatinės komisijos.

1. Kaimo jaunimo komisija, 2. Jaunimo atostogų ir turizmo komisija, 3. Vaikų organizacijų komisija ir 4. Tremtinių jaunimo komisija.

Pirmajame posėdyje prisistatė kiekvienos tautos įgaliotas balsuoti atstovas. Lietuvius ir Ateitininkų Federaciją atstovavo kun. Vytautas Palubinskas, MIC. Kongreso prezidiumą sudarė pirmininkas Joseph Senn, dvasios vadas Monsg. Didier Nobels, vicepirmininkai — argentinietis Juan Vazquez ir Austrijos atstovas.

Gruodžio 3 d. teko išgirsti įdomių paskaitų: sąjungos dvasios vado Monsg. Didier Nobels apie vadų paruošimą, vakare kun. Willy Bokler, — apie jaunuolių laisvalaikio ir pramogų problemą. Per diskusijas Lietuvos atstovas iškėlė jaunimo šokių reikalą. Kun. Willy Bokler atsakė, kad jo manymu katalikų jaunimo organizacijos negali apsieiti be šios įprastos pramogos.

Du Belgijos atstovai papasakojo apie jaunimo pramogas jų krašte, kur su dideliu pasisekimu kat. jaunimo organizacijos rengia dainų šventes, tautinių šokių festivalius, įvairių sporto šakų rungtynes, atitraukdami jaunimą nuo pavojingų susiburimų.

Gruodžio 4 d. atskirai posėdžiavo programos, finansų, įstatų, ir rezoliucijų komisijų nariai.

Sekančios dienos popietėje daugelis atstovų dalyvavo šv. Petro bazilikoje Dievo Tarno Riccardi beatifikacijoje. Po to susirinko posėdžio Tremtinių komisijos nariai. Lietuvius ateitininkus atstovavo stud. teol. Vytautas Memėnas.

Gruodžio 6 d. pirmininku buvo išrinktas vokietis Heinrich Koeppler, sekretorium, italas Paolo Tardi-ni.

Gruodžio 7 d., po mišių Šv. Sebastijono katakombose, daugelis atstovų dalyvavo ekskursijoje po gražiąsias Romos apylinkes.

Gruodžio 8 d. kongreso dalyviai dalyvavo iškilmingame Šv. Marijos Metų užbaigime Santa Maria Maggiore bazilikoje.

Kun. Vyt. Palubinskas

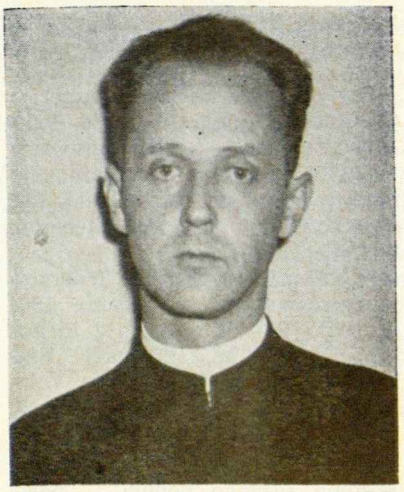

Kun. P. Liuima, S. J., gavęs St. Louis universitete fizikos doktoratą. Gimnaziją baigė Kaune — Jėzuituose, teologiją Olandijoje, fiziką studijavo Bostone ir St. Louis.

Plunksna, apkalta Dievo šarvais

(Atkelta iš 7 psl.)

dvasinius ginklus — krikščioniui reikia apsirengti Dievo šarvais, suveržti kojas tiesa ir ramybės pasiryžimu, pasiimti tikėjimo skydą ir galvą apdengti išganymo šalmu. Taip nuo kojų ligi dantų ginkluotas karys krikščionis gali stoti kovon ir nuskinti pergalę (plg. Efez. 6:10-24).

Toksai kovos vaizdas ypač tinka ir krikščioniškosios spaudos darbininkui: **jo plunksna turi būti apkalta Dievo šarvais, suveržta tiesa ir teisybe, paremta tikėjimo skydu, žvilganti išganymo šalmu.** Jisai, anot prof. St. Šalkauskio, džentelmeniškai, bet kietai kovoja už tiesą ir teisybę, jisai iš negyvų raidžių ir juodų spaudos dažų prikelia ir neša į gyvenimą Kristų ir krikščioniškuosius jo mokslo idealus.

Krikščioniškoji spauda ne tik šiaip sau rašo, komplimentus beria, jubilėjus pamini, pasižymėjusių pavardes iškelia, aukotojus pagarsina, atostogautojus pašlovina, grįžusius iš Floridos pasveikina, — ji **dviašmeniu kalaviju kerta ir kapoja galvas blogybėms ir vietoj jų sodina tiesos ir teisybės daigus.**

Arkivysk. Juozapas Skvireckas, siųsdamas Užgimimo šventėse pamokantį ir laiminantį žodį svetur išblaškytiems lietuviams, vyskupiškame rašte pamini lietuviškąją kovą, vedamą visuose baruose, ir rašo: "Mūsų kovos ginklus aiškiausiai yra aptaręs pagonių apaštalas šv. Povilas: Būkime apsivilkę tikėjimo ir meilės šarvu ir turėdami šalmą išganymo viltį" (Tesal. 5,8). Tai yra mūsų ginklai. Gyvas ir tvirtas tikėjimas yra mūsų šarvas. Meilė yra mūsų jėga. Mus sergintis šalmas yra nepalaužiama viltis. Jei visi apsiginkluosime tais ginklais, mus niekas nepalauš, nenugalės" (iš vyskupiško laiško Kalėdose, 1954. 12. 15). Šie Ganytojo žodžiai tinka ir mūsų spaudos darbininkams, dirbantiems lietuviškosios krikščioniškosios kultūros baruose.

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

SAS BARUOSE

Pax Romanos North America Commission posėdyje, kuris įvyko 1954 gruodžio 4—5 dienomis Ottavoje, SAS atstovavo užsienio skyriaus vedėja Rūta Žukauskaitė. SAS šioje komisijoje turi nario stebėtojo teises.

Pax Romanos tremtinių federacijų suvažiavime, įvykusiame 1954 gruodžio 26—1955 sausio 2 dienomis. Saltzburge, dalyvavo SAS įgaliotinis Vokietijoje Jonas Vaitkevičius, kun. A. Paškevičius, J. Medušauskas ir K. Čeginskas.

Lapkričio 25 dieną SAS Valdyba Bostone surengė pobūvį — pasilinksminimą. Atsilankė gausus būrys jaunimo iš Bostono ir apylinkių, taip pat keletas sendraugių. Meninę programą išpildė Elona Marijošiūtė ir Vilimantas Vaitkevičius, perskaitydami savo kūrybos.

SAS pirmininkas ir sekretorė 1954 lapkričio 21 d. vizitavo New Yorko draugovę. Su draugovės valdyba buvo aptarti studijų dienų rengimo reikalai ir draugovės veiklos problemos.

Tais pačiais reikalais SAS pirmininkas tarėsi su Chicagos draugovės valdyba 1954 lapkričio 25 d.

Pranas Zaranka atstovavo SAS centro valdybą Chicagos studijų dienose.

Sausio 1 d. įvyko SAS centro valdybos posėdis New Yorke. Posėdyje dalyvavo: kun. V. Dabušis,, kun. J. Petrėnas, Kęst. Keblinskas, D. Škudzinskaitė, I. Lušytė, Vil. Vaitkevičius, R. Žukauskaitė, B. Kulytė ir New Yorko draugovės atstovai.

Šio semestro studentų ateitininkų studijų tema yra Šalkauskio "Ateitininkų ideologijos" nagrinėjimas.

Visi studentai ateitininkai yra raginami įsigyti "Ateitininkų ideologiją" ir ją platinti.

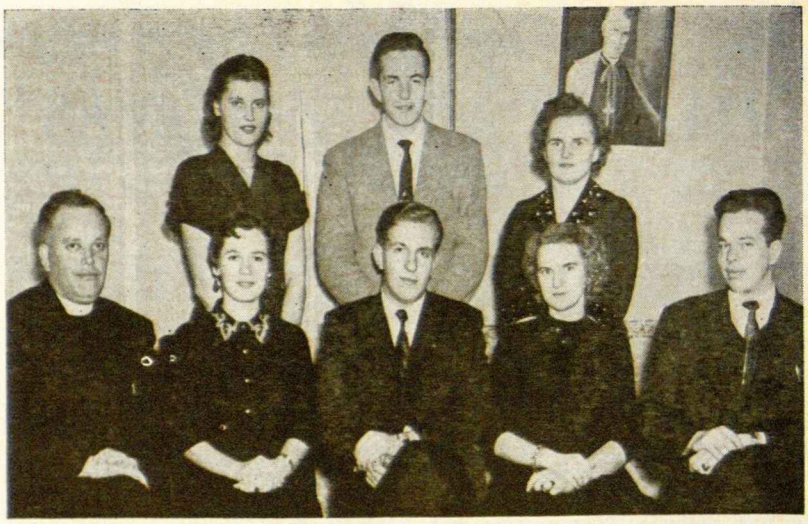

SAS Centro Valdyba (iš kairės į dešinę): Kun. Jonas Petrėnas — dv. vadas, Dalia Škudzinskaitė — vice-pirm., Kęstutis Keblinskas — pirm., Irena Lušytė — I sekr., Vilimantas Vaitas-Vaitkevičius — II sekr., Stovi: Bronė Kulytė — mergaičių skyriaus vedėja, Algirdas Keblinskas — social. reikalų ved., Rūta Žukaitė — užsienio skyriaus vedėja. Trūksta iždi. Romo Leimono. Nuotr. V. Maželio

Visos studentų ateitininkų draugovės yra raginamos kovo 7 d. paminėti šv. Tomo Akviniečio šventę ir susipažinti su šio šventojo gyvenimu ir darbais.

KELIAUJANČIO ŽURNALISTO SUKAKTIS

Kun. dr. Juozas Prunskis yra vadinamas keliaujančiu redaktoriumi. Dar Lietuvoje, būdamas "XX Amžiaus" redaktoriumi, jis aplankė beveik visą Europą ir savo kelionių įspūdžius spausdino dienraštyje. Amerikoje kun. J. Prunskis dar labiau nerimsta: prieš 6 metus jis važinėjo po Pietų Ameriką, pereitą vasarą—lankėsi Centralinėje Amerikoje, dabar visai neseniai grįžo iš kelionės po Tolimuosius Rytus.

Dvidešimt penkeris metus kun. dr. J. Prunskis dirba žurnalistinį darbą. Visi katalikiški laikraščiai ir žurnalai Lietuvoje spausdino jo straipsnius, o kai 1936 metais Kaune išėjo dienraštis "XX Amžius" — vienas iš labiausiai skaitomų ir geriausių lietuviškų dienraščių — neužilgo jo vyriausiu redaktoriumi buvo pakviestas kun. J. Prunskis. 1939 metais jis perėmė KVC spaudos biuro vadovavimo pareigas.

Atvykęs į JAV, 1940 metais kun. J. Prunskis įėjo į "Draugo" redakcinę kolegiją. "Drauge" jis tebėra ir dabar, kur redaguoja kultūrinį priedą, o jo straipsniai iš kelionių ir įvairiomis kitomis temomis paįvairina laikraščio puslapius.

Be laikraštinio darbo kun. J. Prunskis yra parašęs ir išleidęs nemažą skaičių lietuviškų ir angliškų knygų. Jo visuomeninė ir kultūrinė veikla taip pat reiškiasi nepaprastai plačiai. Su ateitininkais ir jų gyvenimu kun. dr. J. Prunskis suaugęs visa širdimi. Ypač jo nuoširdumą pajunta Chicagos ateitininkai. Ne kartą tai yra pajutusi ir pati "Ateitis": kun. dr. J. Prunskis ne vieną kartą yra skyręs piniginės premijas įvairiems "Ateities" konkursams.

PAX ROMANA KONFERENCIJA OTTAWOJE

1954 m. gruodžio 4—5 dienomis Ottawoje, Kanadoj, įvyko Šiaurinės Amerikos Pax Romana Komisijos "Policy Board" suvažiavimas, kuriame studentų at-kų organizaciją reprezentavo Užsienio Skyriaus vedėja Rūta Žukauskaitė. Šiai komisijai priklauso Amerikos ir Kanados katalikiškų kolegijų studentų federacijos. At-kai taip pat įeina į šią komisiją, bet turi tik patariamąjį balsą.

Svarbiausias šios komisijos uždavinys yra paskatinti bendrus tarptautinio katalikų studentų sąjudžio tikslus, pritaikant Pax Romana programą, ir suartinti Amerikos ir Kanados katalikus studentus bendruose apaštalavimo darbuose.

Suvažiavime daugiausia dėmesio buvo skirta "Entraide projekt" — tarpusavio federacinei pagalbai tarptautinėj plotmėj. Visos federacijos buvo kviečiamos visokeriopa pagalba prisidėti prie šio projekto klestėjimo. Kadangi šiuo metu tuo klausimu ypač yra susirūpinusi Azija ir Afrika, todėl visų buvo prašoma kreipti daugiau dėmesio į mūsų brolius Kristuje tolimuose kontinentuose, sušelpiant juos pinigais, mokslo vadovėliais ir maldomis. Gražų pavyzdį parodė kitos federacijos, kurios jau yra nusiuntusios piniginę auką Azijos Seminarui ir mokslo knygas Indijoj besikūriančių universitetų bibliotekoms.

Suvažiavime federacijos buvo prašomos parengti gerų atstovų pasauliniam Pax Romana kongresui, įvyksiančiam rugpiūčio mėn. Anglijoje. AV

AIDŲ LEIDIMO PENKMETĮ BAIGUS

Kai 1949 m. perėmėme leisti AIDUS, vieno tenorėjome — pasitarnauti savo tautai. Lietuvoje komunistams naikinant dvasines vertybes, o išeivijoje didėjant nutautimo pavojui, reikia bent vieno kultūros žurnalo, kuriame giliau ir plačiau galėtų prabilti mokslo bei rašto žmonės.

Šiandien kultūros žurnalui tenka uždavinys—skatinti, ugdyti ir skelbti gimtąja kalba lietuvių mokslininkų, rašytojų bei dailininkų darbus, palaikyti kūrybinę dvasią gyvą galimai aukštesniame lygyje. Šiuo metu "Aidams" tenka atstoti laisvos Lietuvos tiek buvusią specialiąją mokslinę bei grožinę periodiką, tiek jos bendruosius kultūros žurnalus, kaip Židinį, Naująją Romuvą ir kt.

Ikišiol visa lietuviškoji spauda yra palankiai vertinusi AIDUS. Taip pat ir skaitytojai, jų atsiklausus raštu, pasisakė už šią žurnalo kryptį.

Penkerių metų leidimo proga pirmiausia norime išreikšti džiaugsmą, kad AIDAMS talkon atėjo, galima tarti, visi lietuviai mokslininkai, rašytojai ir dailininkai. Per tą laiką jų rodytas idealizmas, bendradarbiaujant be atlyginimo, kurio žurnalas neišgali duoti, buvo leidėjams didelis paskatinimas nuolatinėje kovoje už jo išlaikymą.

Į talką maloniai atėjo ir lietuviškoji visuomenė, užsiprenumeruodama AIDUS. Tačiau dalis mūsų šviesuomenės dar tebestovi nuošaliai. Norėtume labai nuoširdžiai pasakyti, jog žurnalo ateitis priklauso ne tik nuo tų, kurie jį prenumeruojasi, bet ir nuo tų, kurie dar gali prenumeruotis.

Žengdami į šeštuosius metus, didžiai dėkojame AIDŲ redakcijai, bendradarbiams, prenumeratoriams, platintojams ir rėmėjams už teikiamą pagalbą. Tuo pačiu maloniai kreipiamės į visus laisvojo pasaulio lietuvius, kurių pastogės dar AIDAI negalėjo laikyti, kviesdami dėtis į mūsų skaitytojų ir bičiulių šeimą. Padaugėjus prenumeratoriams, sustiprėtų viltys užtikrinti išlaikymą šiam vieninteliam kultūros žurnalui.

AIDŲ misija bei reikšmė šiandien tikrai yra verta visų lietuvių talkos, kurios, Dievui padedant, ir tikimės susilaukti.

AIDŲ Leidėjai

TAIP GIMSTA "GAUDEAMUS"

Pr. Zaranka su talkininkais Detroite spausdina SAS informacinį biuletenį "Gaudeamus".

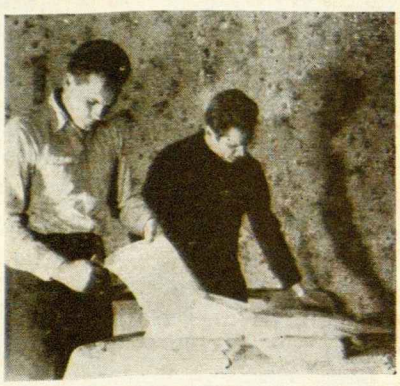

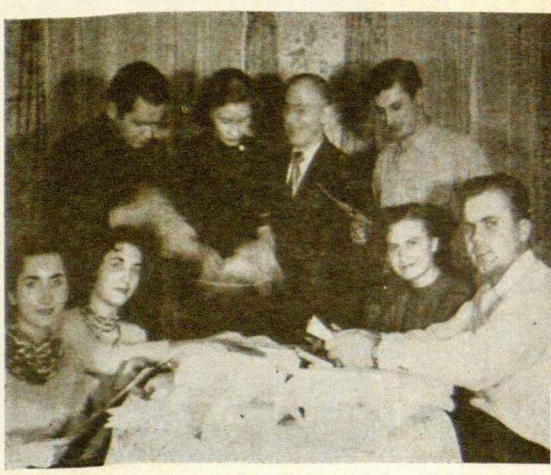

KULTŪRINIS GYVENIMAS

• **Arkiv. J. Skvireckas** Kalėdų švenčių proga ganytojišku laišku kreipėsi į visus lietuvius ir pasiuntė savo laiminimą. Laiške iškeliama Viešpačiu pasitikėjimo reikalas, nežiūrint pasaulyje siaučiančių baisių jėgų.

• **"Šviesa ir Kelias"** vadinasi išsami biografija, skirta nušviesti prel. Igno Albavičiaus gyvenimui ir veiklai. Biografiją parašė Aloyzas Baronas, labai gražiai išryškinęs sukaktuvininko asmenybę. Knygoje daug medžiagos ir apie bendrą Amerikos lietuvių gyvenimą.

• **Tėvas B. Andriuška,** lietuvis jėzuitas, gautomis žiniomis 1951 metais mirė Urale.

* **Baltų Tyrinėjimo Institutas** Bonnoje, Vokietijoje, išleido savo pirmąjį metraštį "Commentationes Balticae". Metraštyje išspausdinti du prof. Z. Ivinskio straipsniai apie jėzuitų spaudos darbą Vilniuje ir apie bažnytinį giedojimą Lietuvoje 16 ir 17 šimtmečiuose. Institutas atlieka didelį darbą. Jo veikla prasidėjo 1952 m. Nuolatiniai Instituto nariai iš lietuvių tarpo yra prof. A. Maceina ir prof. Z. Ivinskis. Institutas duoda ir stipendijas studijuoti.

• **Toronto lietuviai** pradėjo statyti antrąją katalikų bažnyčią. Prisikėlimo par. bažnyčios pamatai jau pašventinti gruodžio 12 d. Bažnyčios statyba ir naujos parapijos kūrimu rūpinasi tėvai pranciškonai. Šventinimo iškilmės buvo labai iškilmingos.

• **Lietuvių Fronto Bičiuliai** gruodžio pradžioje turėjo dvi gausias konferencijas Windsore, Kanadoje, ir New Yorke. Jose buvo apžvelgtas dabartinis lietuvių politinis ir visuomeninis stovis ir ieškota būdų jam pagyvinti.

• **Rezistencijos minėjimas,** kurį suruošė LF New Yorke, ryšium su įvykusiu suvažiavimu, gruodžio 12, visiems dalyviams paliko gilų įspūdį. Vaizdus iš rezistencijos paskaitė B. Račkauskas (dr. A. Damušio), A. Focius ir kun. K. Balčys. Be to, buvo poezijos ir dainų (aktorius H. Kačinskas, A. Gaigalaitė). Jautriausiai dalyviai atsiliepė į visų bendrai sudainuotas partizanų dainas.

• **Dail. J. Rimša,** pagarsėjęs lietuvis dailininkas Pietinėje Amerikoje, savo darbus parodys šiais metais ir JAV. Jo kūrinių paroda rengiama Chicagoje.

ATITAISYMAS

Praėjusių metų paskutiniame "Ateities" numeryje (10), spausdinant kun. Em. Paukščio straipsnį "Pr. Dovydaitis — studentas", nesutikrinus korektūrų su rankraščiu, praleista stambi klaida, kurią pats straipsnio autorius prašo taip pataisyti:

"Rusijos Lietuvių Vyriausioji Taryba mano bute 1918 metais nėra posėdžiavusi ir to negalėjo padaryti, nes tos Tarybos nariai gyveno įvairiose Rusijos vietose, o tais metais vienon vieton susirinkti jau buvo sunku. Vienintelis, beveik pilnas susirinkimas įvyko 1918 m. prieš Velykas Voroneže. Iš Maskvos dalyvavau aš ir St. Šilingas.

Kun. Em. Paukštys
Chester, Pa."

Didžiai Gerbiamąjį kun. Em. Paukštį, mieląjį mūsų rėmėją, už tą netikslumą nuoširdžiai atsiprašome.

"Ateities" Redakcija

PLAČIAME PASAULYJE

— *Edvardas Vitkus, studijuojąs Illinois Technologijos Institute, išrinktas Chicagos stud. at-kų Korp! Kęstutis pirmininku.*

— *Dr. Ibsenas Skeivys išlaikė New Yorke valstybinius gydytojų egzaminus ir gavo teisę verstis medicinos praktika.*

— *Dr. Antanas Šerkšnas Kalėdų atostogų metu New Yorke vykusios stud. at-kų studijų dienose skaitė paskaitą apie lietuvišką šeimą.*

— *Rūta Žukaitė, SAS užsienio skyriaus vedėja, dalyvavo Pax Romana konferencijoje, kuri įvyko Ottawoje, Kanadoje.*

— *K. Skrupskelis šiuo metu pirmininkauja Hartfordo moksleivių ateitininkų kuopai.*

— *Vaclovas Kleiza vadovavo Lietuvių Studentų Sąjungos piniginiam vajui.*

— *Dr. K. Valiūnas, prekybininkas ir jautrus lietuviškųjų ir ateitininkiškųjų reikalų rėmėjas, neseniai grįžo iš ilgesnės kelionės aplink pasaulį.*

— *Romas Kisielius, bendradarbiavęs Ateityje savo poezija, grįžo į New Yorką, atlikęs dviejų metų karinę tarnybą Aliaskoje.*

DETROITO MOKSLEIVIAI PLATINA KNYGAS

Mokslo metų pradžioje Mindaugo moksleivių at-kų kuopa Detroite turėjo kuopos valdybos rinkimus. Į naują valdybą išrinkti šie moksleiviai at-kai: Romualdas Bublys — pirm., Dalia Mikaitė — iždininkė ir Valentina Pajaujytė — sekretorė.

Susirinkime nutarta ir toliau lietuviškas knygas pardavinėti sekmadieniais. Šiais metais kuopa yra pardavusi knygų už 1000 dol.

Be to, prieš keletą savaičių nutarė leisti kuopos laikraštėlį. Redagavimo darbą pasiėmė V. Pajaujytė ir D. Mikaitė. Pirmas numeris pasirodys vasario mėn.

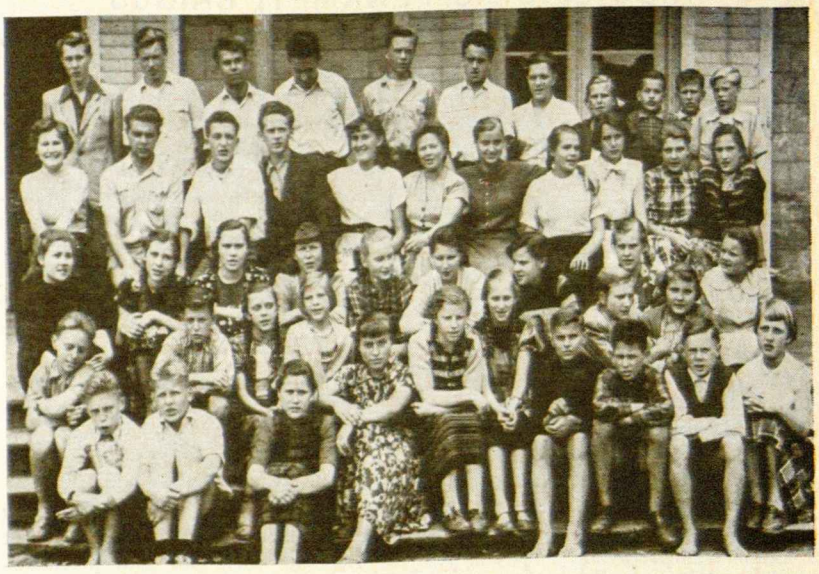

Moksleivių at-kų "Vysk. Valančiaus" kuopa Vasario 16 gimnazijoje

VOKIETIJA

VYSK. M. VALANČIAUS KUOPOS ŠVENTĖ

1954 metais 8 gruodžio buvo reikšminga diena Vysk. Mot. Valančiaus kuopai Vokietijoje. Tą dieną ne tik Nekalto Marijos Prasidėjimo ir Marijos Metų užbaigimo šventę šventėme, bet taip pat šventinome mūsų naujai įsigytą vėliavą, o nauji nariai davė ateitininkišką pasižadėjimą.

Šventiška nuotaika buvo jaučiama jau išvakarėse, kai ne tik ateitninkai, bet ir kiti moksleiviai katalikai priėjo išpažnties. Po išpažinties puošėme, dekoravome iki vėlyvos nakties salę, repetavome ir sutikome pirmuosius svečius.

Iš ryto rikiuotėj ėjome į bažnyčią ir sustojome prie pat altoriaus. Pirmininkas perdavė vėliavą kūmams, poniai Baltrušaitienei ir prof. Maceinai. Šventinimo apeigas atliko kun. B. Liubinas. Po šventinimo kūmai vėl atidavė vėliavą pirmininkui. Vėliava gavo šv. Kazimiero vardą. Mišias laikė ir pamokslą pasakė kun. Liubinas. Giedojo gimnazijos katalikų choras, vedamas mokytojo K. Motgabio, ir ateitininkių mergaičių choras. Po pamaldų vėl iškilmingoj rikiuotėj su plevesuojančia šv. Kazimiero vėliava grįžome į gimnaziją.

15 val. pradėjome iškilmingą posėdį. Turėjome aukštų svečių sendraugių, kaip prof. Maceiną, prof. Grinių ir Dr. Karvelį bei daug kitų. Posėdį atidarė pirm. Damijonaitis sveikinamuoju žodžiu. Jis sukvietė garbės prezidiumą iš 9 asmenų. Buvo įnešta naujagimė vėliava, kurios projektą padarė mok. dail. A. Krivickas. Visų mūsų akyse suspindo pasididžiavimas ja, prieš kurią šiandien prisieks mūsų naujieji nariai ir kurioje įrašytas šūkis "Visa atnaujinti Kristuje" lydės juos jaunystės keliais.

Įnešus vėliavą, sekretorė E. Sakalauskaitė perskaitė paskutinio valdybos posėdžio ištrauką, kur buvo nutarta leisti duoti jaunesniojo ateitininko pasižadėjimą 13 kandidatų, o į vyresniuosius pakelti 8 narius. Po vieną iššaukti stojo prieš vėliavą dvidešimt su viršum idėjos draugų — pasipuošusių, rimtų, sujaudintų, įkaitusiais veidais. Pasižadėjimą pravedė dvasios vadas kun. Dr. A. Paškevičius, o ženklelius prisegė bei juos uždėjo vėliavos kūmai. Pasižadėjimas — svarbus momentas kiekvieno ateitininko gyvenime. Plaukė pasižadėjimo žodžiai iš kiekvieno nario širdies, apgalvoti, išnagrinėti; ir prašymas Kristaus Atnaujintojo: "Padėk man ištesėti". Priesaikos sustiprinimui buvo sugiedotas Ateitininkų himnas.

Prof. Maceina savo sveikinimu gražiai ir broliškai įvesdino mūsų pasiryžėlius į apaštališką ir kovingą ateitininkų šeimą. Jis perspėjo, kad ateitininko kelias nebuvo lengvas, kad ateitininkas buvo ir bus persekiojamas, bet kad toks yra teisiųjų kelias. Stipriu rankos paspaudimu pasveikino pasižadėjusius vėliavos kūmai, dvasios vadas ir kuopos globėjai ponia Grinienė bei mok. V. Natkevičius.

Po to dar sveikino Dr. Karvelis, VLIKo Vykdomosios Tarybos Užsienio Reikalų Valdytojas, gimna-

zijos direktorius Dr. V. Literskis, Vokietijos Rajono vadeiva skautininkas Venclauskas ir Evangelikų "Jaunimo Ratelio" vadovas mok. Jurkaitis. Raštu atsiuntė sveikinimus: Vokietijos Sielovados Tvarkytojas Tėvas A. Bernatonis, At-kų Tarybos narys prof. Ivinskis, MAS Centro Valdyba, SAS Įgaliotinis Vokietijoje J. Vaitkevičius, kun. Bunga, kun. Dr. Aviža, Romos Ateitininkų Draugovė, Dr. A. Dulskis, A. Pauliukonis, studentai J. Norkaitis, Z. Brinkis ir K. Čeginskas. Už sveikinimus bei linkėjimus visų jaunųjų vardu dėkojo draugas Arlauskas.

Iškilmingą posėdį baigėme Tautos himnu.

Trumpa pertrauka. Po jos prof. Maceina skaitė paskaitą apie Marijos garbinimą, pravesdamas skirtumą tarp Dievo ir Marijos bei šventųjų garbinimo esmės.

Tuoj po paskaitos buvo trumpa meninė dalis: mok. Natkevičiaus sukurtas montažas "Nekaltai Pradėtajai". Montažas buvo tikrai įspūdingas.

Užbaigėme tą iškilmingą dieną bendra vakariene su svečiais. Buvo labai jauku ir miela po dienos įspūdžių susėsti salėje prie staliukų ir klausytis religinės plokštelių muzikos, deklamacijų bei smuiko. Kun. Kaleckis su kun. Butkum parodė filmelę, įsuktą paskutinės ateitininkų ekskursijos Italijoj metu ir vasaros stovykloje. Buvo labai įdomu, ypač tiems, kurie jautėsi šios filmos "artistais". "Lietuva brangi" ir "Marija, Marija" posmeliu vainikavome šią neužmirštamą dieną, vieni su tvirtu nauju pasiryžimu širdy, kiti jį atnaujinę ir dar labiau sustiprėję aukotis Dievui ir Tėvynei.

— Sekančią dieną, po 8 gruodžio iškilmių, prof. Dr. J. Grinius skaitė paskaitą visiems moksleiviams apie dabarties gyvenimą Lietuvoj, remdamasis pačiom naujausiom žinelėm iš "anapus". Prelegentas ilgiau sustojo ties mums rūpimais klausimais: mokykla, jaunimu ir rezistencine kova tėvynėje bei sovietiniame ištrėmime. Kadangi kiekviena žinutė iš Lietuvos yra mums brangi, o jų mes taip mažai tegauname, tai pranešimas buvo labai atydžiai ir jautriai priimtas.

— 12 gruodžio buvo suruošta žemesniųjų gimnazijos klasių rankdarbių parodėlė, kurioje mergaitės išstatė savo mezgimo, piešimo, siuvimo ir siuvinėjimo pavyzdžius. Ponia mok. Motgabienė, darbelių vedėja, teikė lankytojams paaiškinimus.

E. Neimanaitė

MARIJOS METŲ UŽBAIGIMO ŠVENTĖ BALTIMORĖJE

Marijos Nekalto Prasidėjimo šventei Baltimorės ateitininkai pasiruošė religinio atsinaujinimo dienomis ((gruodžio 3 ir 4 d.), kai kun. V. Gidžiūnas, O. F. M., vedė rekolekcijas. Gruodžio 5 šventė pradėta šv. mišiomis ir bendra komunija. Po to tradicinė agapė. Visus susirnkusius sveikino: kun. V. Gidžiūnas O. F. M., giedrią nuotaiką atvežęs kun. J. Šeškevičius ir latvių "Dzintaro atstovė M. Zalis. Jaukūs, šeimyniški pusryčiai užbaigti jaunesniųjų moksleivių montažu "Metai", kuriam paruošti daug nuoširdaus darbo įdėjo K. Bradūnienė.

Po pietų Baltimorės visuomenė rinkosi parapijos salėn akademijai — iškilmingam posėdžiui. Darbo prezidiumas sudarytas iš moksleivių, studentų ir sendraugių pirmininkų. Akademijai pirmininkavo sendraugių pirmininkas C. Surdokas. Į garbės prezidiūmą buvo pakviestas parapijos klebonas, prelatas L. Mendelis, kun. V. Gidžiūnas O. F. M. ir prof. Pakštas. Invokaciją sukalbėjo kun. V. Gidžiūnas O. F. M. Prof. Pakštas skaitė paskaitą "Religija ir kultūra".

Po paskaitos keletas moksleivių kandidatų davė iškilmingą pasižadėjimą. Nemažai jaunesniųjų — narių buvo pakelta į vyresniuosius. Studentų draugovės trys kandidatai pasižadėjo siekti užsibrėžtų idealų.

Šventės dalyvius sveikino dvasios vadas kun. P. Patlaba, kun. V. Gidžiūnas O. F. M., prof. Pakštas, moksleivių kuopos pirm. S. Eringis, studentų draugovės pirm. Jz. Dėdinas. Buvo perskaityti sveikinimai "Dainavos" skaučių tautininkės J. Liesytės, SAS Centro Valdybos pirm. Keblinsko ir buvusio SAS Centro Valdybos pirm. K. Kudžmos.

Meninę dalį paįvairino du literatai: A. Vaičiulaitis ir K. Bradūnas. Studentai parodė savo jaunas jėgas. N. Bogutaitė paskambino Schopeno "Nocturne", I. Protosevičiūtė pagiedojo "Ave Maria". Meninė programa užbaigta moksleivių tautiniu ir religinių motyvų montažu.

Šventės pabaigai visi nukeliavo į katedrą. Erdvi šventovė prisipildė lietuviškų maldų ir giesmių. Visiems, tą dieną priėmusiems šv. komuniją, buvo suteikti visuotiniai atlaidai. Kiekvienas dalyvis išsinešė giedrią šventišką nuotaiką.

Gen. B.

WATERBURY, CONN.

1954 m. gruodžio 8, padariusi praeitų metų apžvalgą, moksleivių at-kų valdyba užbaigė savo kadenciją. Naujon valdžion buvo išrinkti: B. Jasulevičius — pirmininkas, D. Papievytė — vicepirm.., R. Gaižutis — sekretorius, A. Kazlauskas — kasininkas, ir V. Juraška — socialinių reikalų vedėjas.

Naujoji valdyba pradėjo savo darbą linksma nuotaika, suruošusi kuklius šokius Kalėdų vakare. Su naujų metų pradžia visi valdybos nariai yra pasiryžę nuoširdžiai toliau dirbti at-kų labui.

Diana

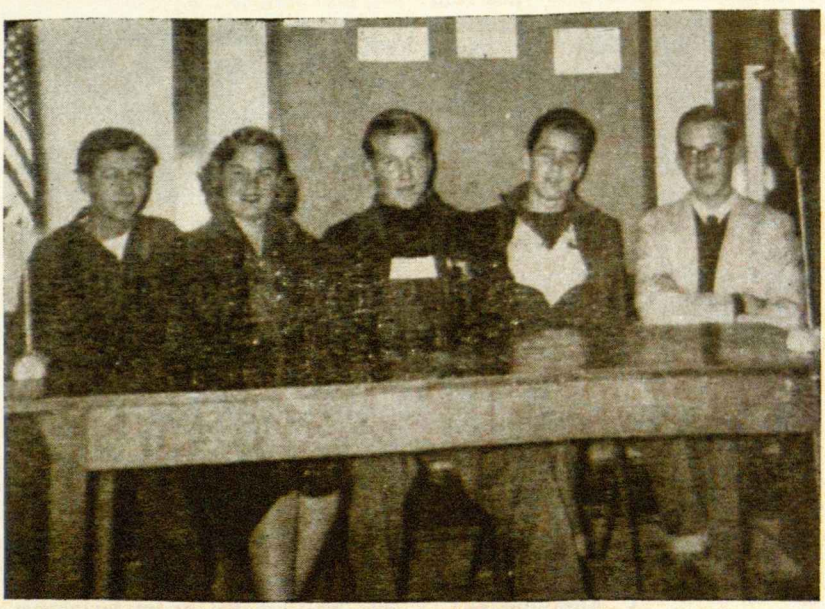

Waterburio, Conn. moksl. at-kų kuopos valdyba. Iš kairės: A. Kazlauskas, D. Papievytė, B. Jasulevičius, V. Juraška ir R. Gaižutis.

Clevelando jaunučiai ateitininkai užsakė "Ateitį" ir "Eglutę" Vokietijoj likusiems moksleiviams. Kairėje I ir II būrelių globėja Estera Golšanskienė. Nuotr. V. Bacevičiaus

ATSINAUJINIMO DIENOS CLEVELANDE

Prof. St. Šalkauskis, siekdamas savo tautai dvasinio gyvenimo gyvumo, intensyvumo ir pažangos, norėjo jį atremti į gyvosios dvasios sąjūdį. Šiam sąjūdžiui priklausą žmonės turėjo domėtis dvasinėmis vertybėmis ir jų skleidimu gyvenime. Tarp tų dvasinių vertybių turėjo būti idealo meilė, dorinis jautrumas, protinis gyvumas, pasiryžimas nuolat tobulėti ir nepalaužiamas optimizmas, neleidžiąs nusiminti, rankų nuleisti ir gyvenimo kovose, kančiose ir nelaimėse palūžti.

Į gyvosios dvasios sąjūdį prof. Šalkauskis šaukė ir ateitininkus, kuriems taip pat grėsė pavojai apsileisti, aptingti ir idealą į patogumą iškelti.

Nuo šitų trūkumų ateitininkai nėra laisvi ir už savo tėvynės ribų atsidūrę. Jie svetur dar labiau ryškėja. Ateitininkų Federacijos vadas S. Sužiedėlis šių metų kongrese kalbėjo: "Šiandien bet kurio ateitininko ir apskritai lietuvio šviesuolio tūnojimas savo kertėje yra lygus dezertyro elgsenai mūšio įkarštyje". Kas viską paaukoja kiek galima patogiau įsikurti ir kiek tik įmanoma saugiau ateitį užsitikrinti, tada "reikia jau kalbėti apie oportunistinį nusiteikimą niekam kitam nesiaukoti. Šiuo atveju nejaučiama pareigos veikti, nors dar pripažįstamas reikalas laikytis katalikiškojo nusistatymo ir savo tautos".

Ateitininkų vadai ne tik pačią padėtį konstatuoja, bet ieško konkrečių priemonių ir jai taisyti. Kongrese buvo priimta eilė įpareigojančių rezoliucijų, o dabar vyr. federacijos dvasios vadas tėvas V. Gidžiūnas OFM pradėjo lankyti ateitininkus ir atskirose vietovėse, kur jiems organizuojamos dvasinio atsinaujinimo dienos. Jos jau įvyko New Yorke, Bostone, Rochesteryje, Baltimorėje, gruodžio 10—12 d. atsinaujinimo rekolekcijas turėjo ir Clevelando ateitininkai. Be bendrųjų visiems skiriamų pamokslų, vyr. dvasios vadas čia specialiai ateitininkams kalbėjo apie jų ideologiją ir kai kuriuos principus (katalikiškumą bei šeimiškumą). Pamokslininkas į padėtį pažvelgė visai realiai ir atvirai. Jis pasakė, kad ne viskas yra gerai. Daugiausia kliuvo sendraugiams ir moksleiviams, mažiausia prikišta studentams. Pamokslininko išvados ir patarimai buvo taip pat konkretūs. Rekolekcijos buvo trumpos, bet patį užsimojimą reikia laikyti didžiai vertingu reiškiniu organizaciniam ateitininkų gyvenime.

Gruodžio 12 d., lietuviškos sumos metu, atsinaujinimo dienų dalyviai priėjo komunijos, po pamaldų susirinko bendrų pusryčių. Čia dar trumpai kalbėjo tėvas Gidžiūnas, tėvas salezietis A. Sabaliauskas ir parapijos klebonas kun. J. F. Angelaitis, kuris leido pasinaudoti atsinaujinimo dienoms bažnyčia ir parapijos sale.

Ateities klubo valdyba (jai vadovauja J. Staniškis), tvarkiusi šių dienų reikalus vietoje, atliko gerą darbą. **St. B.**

SPRINGFIELD, ILL.

Petro Spetylos rūpesčiu persiorganizavo Springfieldo moksleivių at-kų būrelis, kuris išsirinko naują valdybą: pirmininkas — Šarūnas Užgiris, sekretorė — Violeta Abramikaitė, iždininkas — Audrys Šidlauskas.

Nutarta per būrelio valdybą užprenumeruoti "Ateitį" kiekvienai šeimai, kuroje tik gyvena ateitininkas.

Būrelio veiklai gražiai talkina studentai Juozas Končius ir Šarūnas Užgiris.

V. Abramikaitė

MOKSLEIVIŲ STUDIJŲ DIENOS BOSTONE

1954 m. gruodžio 26-28 d. Bostone įvyko Bostono apygardos moksleivių at-kų studijų dienos, sutraukusios dalyvių iš Bostono, Brocktono, Hartfordo, Worcesterio ir kitur.

Studijų dienos prasidėjo gruodžio 26 d. mišiomis, kurias laikė studijų dienų vadovas kun. J. Šeškevičius. Per mišias visi dalyviai ėjo komunijos ir po pamaldų kartu su tėvais ir sendraugiais dalyvavo agapėje. Po to prof. S. Sužiedėlis skaitė paskaitą apie gyvenimo tikslą ir jo prasmę. Po pietų visi dalyvavo Bostono lituanistinės mokyklos Kalėdų eglutėje. Visi išklausė kun. J. Šeškevičiaus paskaitos apie jaunimo vado privalumus.

Gruodžio 27, po pamaldų, kun. V. Paulauskas skaitė paskaitą apie tautinį sąmoningumą ir jo reikšmę ateitininkų gyvenime, gi prof. A. Kučas apie intelektualinį at-kų lavinimąsi. Paskaita sukėlė daug diskusijų. Kun. dr. V. Cukuras popietiniame posėdyje kalbėjo apie meną vadovauti. Vakare So. Boston Municipal Building visi dalyvavo linksmavakaryje, kur meninėj programoj gražiai pasirodė Bostono moksleiviai. Po to visi smagia pasilinksmino.

Gruodžio 28 kun. V. Martinkus kalbėjo apie religines at-kų pareigas, o prof. B. Vitkus apie at-kų visuomeniškumą ir jo reiškimosi būdus. Po paskaitų MAS C. v-bos atstovas A. Barzdukas padarė trumpą pranešimą.

Užbaigiant studijų dienas, praėjusias nuotakingai ir pabėrusias daug gražių minčių, kun. V. Martinkus nuoširdžiai padėkojo jas pravedusiam kun. J. Šeškevičiui ir įteikė dovanėlę. Visi skirstėsi namo, tikėdamiesi susitikti moksl. at-kų vasaros stovykloje. **R. G.**

STUDIJŲ DIENOS

Gruodžio 29—31 d. Chicagos stud. at-kai rinkosi pas tėv. jėzuitus pastudijuoti ateitininkiško kelio į katalikišką šeimą. Po susikaupimo, studijų dienų atidarymo, trumpų sveikinimų dr. V. Gidžiūnas, O. F. M., supažindino su moteryste katalikų Bažnyčios mokslo šviesoje, apibūdindamas jos kilmę, reikšmę, esmę, tikslą, nesuardomumą. Antroji ir trečioji studijų diena pradedama mišiomis, bendra komunija ir pusryčiais, kurių metu antrąją dieną kun. V. Zakarauskas skaitė apie religinį ir moralinį auklėjimą katalikiškai moterystei, iškeldamas to auklėjimo būtinumą ir reikšmę kaip kelrodį, krikščioniškai šeimai besiruošiant. Tos pačios dienos vakare P. Maldeikis kalbėjo apie šeimą liberalinės ir katalikiškos pasaulėžiūros sankryžoje ir išdėstė civilinės metrikacijos trūkumus bei žalą civilizuotame pasaulyje moterystei, kaip Kristaus įsteigtam sakramentui, viešpatauti. Gyvom diskusijom išsisėmus,, susukome vieną kitą suktinį, ratelį, polką su ragučiais ir,, ,sudainavę dainos punktą, skirstėmės namo.

Trečioji diena. Po mišių, bendrų pusryčių girdėjome D. Augienę, kuri iš psichologinės pusės pažvelgė į pasirinkimą gyvenimo draugo-ės. Ji išdėstė pagrindinius skirtumus tarp mergaitės ir berniuko, atsižvelgiant į jų dvasios pasaulį, prigimtį bei siekimus.

Studijų dienos puikiai pasisekė. Darbinga nuotaika, perpinta juoku, daina ir žaidimais viešpatavo visas tris dienas, praturtindama apie 50 narių giliausiomis paskaitų mintimis.

Sutikome 55-tuosius Midwest viešbutyje kur Chicagos at-kai ruošė N. Metų sutikimą—balių plačiai visuomenei. Vakariniais drabužiais pasipuošusią publiką linksmino sol. J. Vaznelis solo dainomis ir A. Baronas "pritaikintais' Naujų Metų sveikinimais ir linkėjimais. Išmušus 12-tai, suskambėjo šampano taurės, pasigirdo "ilgiausių metų" garsai. Žmonių perpildytoje salėje jautėsi gera nuotaika, kuri sakyte sakė, jog balius puikiai pavykęs.

Nijolė Lipčiūtė ir Gražina Musteikytė šoka tautinius šokius

KORP! "KĘSTUTIS" STIPRĖJA

Lapkričio 13 d., dalyvaujant gausiam būriui kęstutiečių ir svečių, įvyko Korp! "Kęstutis" metinė šventė, kurios metu dešimt jaunesniųjų korporantų pakelta į tikruosius brolius.

Posėdį pradėjo Korp! "Kęstutis" Chicagos skyriaus pirm. Pranas Povilaitis, o korporacijos dvasios vadas kun. V. Bagdanavičius, MIC, perskaitė invokaciją ir prisiminė mirusius narius. Ilgametis korporacijos narys ir steigėjas dipl. ekon. K. Grina apžvelgė korporacijos istoriją, išmargintą įvairių džiaugsmų ir vargų.

Kun. V. Bagdanavičiui vadovaujant, iškilmingą pasižadėjimą davė: Juozas Manelis, Vincas Mati kūnas, Eugenijus Orentas, Jonas Pabedinskas, Feliksas Palubinskas, Marcelinas Rimkus, Teodoras Rudaitis, Vladas Šoliūnas, Jurgis Štuopis ir Edvardas Vitkus. Teisininkas J. Dėdinas, jaunesniųjų brolių globėjas, uždėjo korporacijos spalvas.

Korporaciją ir pasižadėjimą davusius brolius sveikino dv. vadas kun. V. Bagdanavičius, Korp! "Giedra", Korp! "Šatrija", Korp! "Gaja", Vytauto klubas, kun. K. Juršėnas, Chicagos ateitininkai sendraugiai ir Chicagos studentų ateitininkų draugovė. Naujųjų brolių vardu padėkos žodį tarė F. Palubinskas.

Po posėdžio įvyko vaišės ir pasilinksminimas. J. Š.

CHICAGA VEIKIA

Nors ir nedaug laiko prabėgo nuo spalio 3-čios (nuo valdybos rinkimų), tačiau nenoromis peršasi mintis šį tą apie draugovės veiklą parašyti. Draugovė, sekdama senas tradicijas, renkasi kiekvieną mėnesio pirmą sekmadienį tėvų jėzuitų namuose mišioms, bendrai komunijai, agapei bei susirinkimui.

Lapkričio mėn. nuotaikingame susirinkime kalbėjo tėv. Markaitis S. J. apie sąžinę, jos reikšmę bei jos saistymą žmogiškuose veiksmuose. Meninėj dalyj V. Kleiza supažindino visus su sena ir nauja valdyba , humoristiškai nupiešdamas kiekvieno nario charakterį.

Gruodis — susikaupimo mėnuo, todėl antrą advento sekmadienį pašventėme Marijos garbei. Tėv. jėzuitų koplyčioj skambėjo Marijai giesmės ir tėvo J. Borevičiaus S. J. pamokslas. Po mišių Marijos akademiją pradėjome invokacija: kalbėjo kun. Grauslys apie Mariją, jos paskirtį, jos grožį, jos nekaltumą. Meninė dalis taip pat skirta Marijos garbei: E. Blandytė, palydint pianu Motiekaičiui, eilėraščiais kalbėjo į Mariją, o R. Jankauskaitė — N. Mazalaitės novelės žodžiais — išryškino žmogaus troškimus suartėti su dangiška Motina.

Gruodžio 17, 18 dienomis Marijos gimnazijoj — susikaupimo dienos. Abu vakarus išgirdome po paskaitą apie dievišką meilę ir Kristaus asmenį, kurie abu reikalauja iš žmogaus gilesnio įsigyvenimo bei pažinimo. Po paskaitų visi jaukioje koplytėlėje susikaupime, išklausėme pamokslo. Sekmadienį užbaigėme susikaupimo dienas bendromis mišiomis ir komunija.

MOKSLEIVIŲ DIENOS TORONTE

Kalėdų trečios dienos rytą Toronte prasidėjo moksleivių ateitininkų studijų dienos. Šv. Jono bažnyčioje susirinkęs mūsų būrelis išklausė mišių, o po to žemutinėje salėje turėjome agapę.

Pirmąją studijų dieną kun. J. Gutauskas supažindino mus su krikščioniškuoju žmogaus supratimu, o p. Astravas kalbėjo apie studijavimą.

Sekančią dieną kun. Pr. Gaidamavičius kalbėjo apie veikimo prasmę Dievo ir Tėvynės tarnyboje. Be to, tą dieną įvyko įvairūs konkursai ir kandidatų egzaminai. Vakare mūsų ateitininkiškoji šeima padidėjo dešimčia naujų narių. Posėdžio metu p. Matulionis skaitė paskaitą apie tautiškumą. Arbatėlės metu pasirodė jumoro laikraštėlis "Uknolis", ne vieną apkaustęs savo sąmojum.

Studijų dienos baigėsi šauniu pasilinksminimu ir šokiais.

Dalyvis

PHILADELPHIJOS ATEITININKŲ ŠVENTĖ

1954 m. lapkričio 27—28 d. sėkmingai praėjo Philadelphijos at-kų šventė, kurioje dalyvavo studentai ir moksleiviai at-kai iš Baltimorės, New Yorko, Bostono ir SAS Centro valdybos nariai I. Lukšytė ir A. Keblinskas.

Po pietų Šv. Kazimiero parapijos salėje įvyko šventės oficialus atidarymas — posėdis, dalyvaujant apie penkiasdešimt asmenų. Posėdį atidarė vietos stud. at-kų draugovės pirmininkas K. Pliuškonis, prezidiuman kviesdamas A. Žukauską — Phila., G. Buračaitę — Balt. ir D. Vebeliūnaitę — New Yorkas. Toliau sekė prel. Valančiūno sveikinimai ir Philadelphijos "Ateities" klubo pirm. P. Čikoto žodis. Pats svarbiausias punktas buvo A. Klimo, Pennsylvanijos Universiteto profesoriaus, paskaita "Moksleiviai atkai Lietuvoj." Paskaita visus suidomino. Po paskaitos ėjo atskirų draugovių veiklos pranešimai.

Vakare įvyko meno ir literatūros vakaras. Programą išpildė Baltimorės ir vietos at-kai. Pirmoje dalyje Baltimorės poetė G. Buračaitė skaitė keturis savo eilėraščius, A. Gaigalaitė — Philadelphijos lakštingala — padainavo dvi solo daineles, o A. Gaigalaitė su A. Mačiulaityte puikiai sudainavo tris duetus. Po to suvaidintas keturių veiksmų patriotinis vaizdelis — St. Santvaro "Aušra ties Vilniumi". Puikios P. Vaškio dekoracijos, P. Gaigalo režisūra ir nuoširdi vaidyba žiūrovus sužavėjo. Vakaro programą gyvai pravedė Jonas Dėdinas, Delaware Univ. studentas. Šventę užbaigė šokiai ir dainos. Į ši vakarą atsilankė beveik visas Philadelphijos jaunimas, o neatsiliko ir vyresniųjų karta. **T. A.**

BALTIMORE

Sausio 2 d. p. Eringių bute įvyko Baltimorės moksleivių at-kų kuopos susirinkimas, kuriam pirmininkavo A. Eringis, sekretoriavo R. Jaunytė.

Susirinkime V. Jurgėlaitytė paskaitė religine tema referatą, o St. Eringis — kalėdinės nuotaikos rašinėlį. Pabaigai pačios jauniausios, E. Bradūnaitė ir V. Noreikaitė, padeklamavo kalėdinius eilėraščius.

Susirinkime dalyvavo dv. vadas kun. Patlaba ir svečias iš Washingtono kun. J. Znotinas, kuris ne tik gražiai pakalbėjo, pakeldamas visų dvasią, bet taip pat "įsirašė" kuopos nariu, užmokėdamas net už du metu nario mokestį.

Kuopa veikia atskirais būreliais, kurių pirmininkai A. Eringis, V. Jurgelaitytė, J. Boguta ir R. Kudirkaitė davė pranešimus iš savo veiklos. Netolimoj ateity vyr. berniukai ruošia šachmatų turnyrą, o vasario 5 d. numatomas kuopos pasilinksminimas su pritaikyta programa. Bus leidžiamas ir laikraštis. **Kor.**

PATERSONAS, N. J.

Lapkričio 21 d. 2-rą val. Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje įvyko Patersono moksleivių at-kų pasilinksminimas. Jaunimo susirinko nemažai. Kad besilinksmindami neišalktume, mergaitės paruošė skanius užkandžius. Kuopos globėjos p. Augulienė ir p. Šaulienė pravedė šokius ir žaidimus. Nuoširdus ateitininkų rėmėjas F. Zaranka, matydamas, kad mėgstama pasilinksminti, o savos muzikos neturim, padovanojo mums pateфoną. Jam ateitininkiškas ačiū! Po švenčių žadame kibti į darbą — ruoštis ateitininkų įžodžiui.

A. Šaulys

HARTFORD, CONN.

Nors Hartford'as gal vienas iš tyliausių kampelių, ateitininkai nuo jauniausių iki seniausių dar neužsnūdo ilgam žiemos miegui.

Moksleiviai, K. Skrupskeliui pirmininkaujant, pirmąjį metų pusmetį stengiasi nagrinėti ateitininkiškuosius principus. Kun. Vld. Cukuras vadovauja šitam jų užsimojimui, pravesdamas gilius ir įdomius pokalbius, ir paįvairindamas susirinkimus filmais ir puikiai parinktomis klasinėmis plokštelėmis.

Moksleivių iniciatyva, studentams bei sendraugiams padedant, buvo suruoštas linksmavakaris, kuriame matėsi daug veidų iš aplinkinių vietovių, ypatingai Waterburio, kuriame atsilankė ir broliai ir sesės skautai.

Studentai ateitininkai, kiek sąlygos leidžia, bando išeiti C. V-bos patiektą programą. Temos nagrinėjamos referatais ar kviečiant paskaitininkus. Politinei programos temai gvildenti buvo pakviestas prof. Ign. Malinauskas iš Putnamo. Susidomėjimas pokalbiu buvo didelis, kilo gilios studentiškos diskusijos. Draugovei šiais metais pirmininkauja Enata Skrupskelytė.

Kor.

AUKOS ATEIČIAI

Prel. P. Juras, Lawrence, Mass., atsiuntė 25 dol. auką **Ateičiai su tokiu prierašu:** "...Ateitininkams linkiu suformuoti savo charakterį pagal prof. St. Šalkauskio ATEITININKŲ IDEOLOGIJĄ. Kadangi ATEITIS daug padeda jaunimui pažinti save ir savo pareigas, žurnalo palaikymui bei jo tobulinimui aukoju 25 dol.

Telaimina Gerasis Viešpats visus Jūsų darbus".

Jūsų Kristuje, **prel. P. Juras.**

Kun. V. Slavynas, atsiųsdamas specialią 25 dol. auką ATEIČIAI, taip rašo: "Mano didžiausia asmeninė pagarba, nusistebėjimas ir atsidavimas Jums už Jūsų didelius darbus ATEIČIAI."

Jūsų visuomet **kun. V. Slavynas**

LINKSMA ŽINIA NAUJIEMS "ATEITIES" SKAITYTOJAMS

Kun. dr. Juozas Prunskis, nuoširdžiai pritardamas "Ateities" platinimo vajui, administracijai atsiuntė 50 dol. auką, primindamas, kad pirmiesiems 50-čiai naujųjų "Ateities" skaitytojų žurnalą visiems 1955 metams siuntinėtų tik už 4 dol.

"Ateities" administracija maloniai dėkoja kun. dr. Juozui Prunskiui už auką ir skelbia, kad 50 naujųjų "Ateities" skaitytojų, užsisakiusių žurnalą nuo š. m. sausio 15 d., už prenumeratą 1955 metams tesiunčia tik 4 dol.

"Ateities" administracija

ATEITIES GARBĖS PRENUMERATORIAI, ATSIUNTĘ SAVO AUKĄ UŽ 1954 METUS

Kan. J. Paškauskas, Chicago, Ill., kun. J. Stankūnas, Montreal, Que., Canada, kun. P. Brazauskas, Eugene, Oregon, Ant. Kazickienė, New Rochelle, N. Y., kun. M. Kemėžis, Elizabeth, N. J., kun. Titas Narbutas, Brooklyn, N. Y., kun. K. Barauskas, Chicago, Ill., kun. L. Lumas, Anthony, New Mexico, prel. J. Balkūnas, Maspeth, N. Y., kun. St. Būdavas, Rockland, Me.

Administracija nuoširdžiai dėkoja visiems garbės prenumeratoriams už paramą žurnalui ir kartu laukia iš tų, kurie dar nėra atsilyginę už praeitus metus.

CHICAGOS SENDRAUGIŲ SKYRIAUS NAUJA VALDYBA

At-kai sendraugiai Chicagoje išsirinko naują valdybą, kuri pareigomis pasiskirstė taip: pirm. — Č. Grincevičius, vice-pirm.. — A. Elvienė, sekret. — V. Kleivienė, ižd. — O. Kavaliūnienė, soc. reikalų vedėjas — dr. V. Šaulys, dv. vadas — tėv. Jonas Borevičius, S. J.

MALONŪS ATEITIES SKAITYTOJAI

Administracija turi į Jus kelis prašymus:

1. Nelikite ATEIČIAI skolingi už pereitus metus!

2. Pratęskite prenumeratą 1955 metams, atsiųsdami iš anksto prenumeratos mokestį!

3. Pakeitę gyvenamą vietą, nedelsiant praneškite naują adresą administracijai, kad nesusitrukdytų žurnalo siuntinėjimas ir nebūtų nereikalingų išlaidų!

4. Jei kas nepajėgia prenumeratos apmokėti, drįskite parašyti, susitarsime ir siųsime kurį laiką veltui.

5. Su praeitų metų Nr. 10 esame išsiuntinėję specialius ATEITIES užsakymo lapelius ir vokus. Prašom juos grąžinti administracijai. Jums kaštuos tik 3 centai, o mums labai palengvins susiorientuoti, kiek turime šiems metams skaitytojų ir kokios apimties žurnalą tesėsime išleisti. Nuo Jūsų, Mieli Skaitytojai, pareina, ar ATEITIS ir šiais metais bus tokia pat brandi savo turiniu ir patraukli forma, jei Jūs neliksite skolingi ir surasite bent vieną naują skaitytoją.

Administracija pasižada daryti visa, kad ATEITIS būtų tokia pat graži, kaip ir iki šiol.

Šis numeris yra paskutinis tiems, kurie nėra atsilyginę už pereitus metus. Paskubėkite atsilyginti ir atnaujinti prenumeratą 1955 metams.

ATEITIES Administracija

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Šv. Kryžiaus Lietuvių Parapijos 50 metų istoriniai bruožai. Chicago, 1954 m. Redagavo kun. K. Barauskas-Baras. Spausdinta "Draugo" spaustuvėje. Viršelis dail. R. Viesulo. Knyga patiekia istorinių žinių apie Chicagą ir lietuvių kūrimosi dienas, plačiai aprašo Šv. Kryžiaus lietuvių parapijos gyvenimą 50 metų bėgyje. Psl. 154.

Gabija, literatūros metraštis spaudos atgavimo penkiasdešimtmečiui ir tremties dešimtmečiui paminėti. 1954 m. išleido Gabijos leidykla, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. Redaktoriai: Jonas Aistis ir Stepas Zobarskas; dailininkas Pranas Lapė. Įrišta į kietus viršelius, 552 psl., kaina 6.50 dol. Metraštyje išspausdinta niekur iki šiol nepaskelbta naujausia septyniasdešimties autorių kūryba: poezija, proza, drama ir straipsniai. Knyga gaunama leidykloje ir pas spaudos platintojus.

Aloyzas Baronas, ANTRASIS KRANTAS. Novelės. Nidos Knygų Klubo leidinys Nr. 5. Rinko ir spaudė 1954 m. Nida Press, 3, Southern Row, London, W. 10. Gt. Britain. Knyga turi 132 psl.

Jonas Gailius, KAIP JIS JĄ NUŽUDĖ. Caracas - Venezuela, 1954 m. Spaudė — Escuolas Tipograficas Salesianas. Viršelį piešė Živilė Duobaitė. Tiražas 1.500 egz. Knyga turi 127 psl. ir kainuoja 1.50 dol.

J. K. O., IŠ KUR GALĖJO KILTI VARDAS LIETUVA. Etimologijos tyrimas. Sandaros leidinys, Chicago, 1954 m., 23 psl. Kaina 25 centai.

JAUNOS MINTYS. Moksleivių Ateitininkų Chicagos Apygardos dvisavaitinis laikraštis, nr. 1, 1955 m. sausio mėn. 1 d. Redaguoja Redakcinė Komisija. Adresas: "Jaunos Mintys", 2745 W. 44th St., Chicago 32, Ill. Eina mėnesio 1 ir 15 dienomis. Prenumeratos kaina metams 1 dol., atskiro numerio kaina 5 centai.

STUDENTŲ GAIRĖS. Nr. 16, 1954 m. spalio - lapkričio mėn. Leidžia Lietuvių Studentų Sąjungos JAV Centro Valdyba. Redaguoja Pranas Joga (1481 E. 65 St., Cleveland 3, Ohio). Administruoja Danguolė Bartuškaitė (8907 Esterbrook Ave., Cleveland 8, Ohio). Spaudžia "Dirvos" spaustuvė Clevelande.

AKADEMINĖ SKAUTIJA, 30-ties metų lietuvių akademikų skautų gyvenimo apžvalga. Paruošė Bronius Kviklys, išleido Akademinis Skautų Sąjūdis Chicagoje, 1954. Knyga didelio formato, 236 psl., gausiai iliustruota.

LITUANUS, Lithuanian Academic Youth Bulletin, November, 1954, No. 1. Published quarterly by: Lithuanian Student Association, Inc., Secretariate for External Relations, Box 652, Station A, Champaign, Illinois, USA Editors: A. V. Dundzila, editor-in-chief, K. A. Mikėnas, A. Pabarčius, D. J. Valančiutė, P. V. Vygantas. Numerio bendradarbiai: V. S. Žvirzdys, dr. V. Sruogienė, kan. M. Vaitkus. Kaina 25 centai.

KOLUMBIJOS LIETUVIS. Nr. 12—13, 1954 m. liepos - lapkričio mėn. Leidžia Lietuvių Katalikų Komitetas Kolumbijoje. Ats. redakt. kun. Mykolas Tamošiūnas, salezietis. Redakcijos ir Administracijos adresas: Carrera 39 Nr. 54—31, Medellin, Colombia S. A. Numeris gausiai iliustruotas ir skirtas Lietuvių kolonijos Kolumbijoje įkūrimo penkerių metų sukakčiai paminėti.

GARBĖS PRENUMERATORIAI 1955 METAMS

Ant. Kazickienė, New Rochelle, N. Y.
Kun. P. Dambrauskas, Baltimore, Md.
Kun. V. Katarskis, Dayton, Ohio.
Kun. J. Šeškevičius, Sao Paulo, Brazil.
Kun. dr. V. Cukuras, Calchester, Ct.
Kun. P. Patlaba, Baltimore, Md.
P. Tamulionis, Cleveland, Ohio.
Kun. E. Paukštis, Chester, Pa.
Dr. V. Šmulkštys, Waterbury, Conn.
Kun. J. Tautkus, Omaha, Nebr.
Kun. A. Sabas, Sudbury, Ont. Canada
Kun. dr. J. Starkus, Bayonne, N. J.
Kun. K. Juršėnas, Chicago, Ill.
J. E. vysk. V. Padolskis, Roma, Italia.
Dr. Ag. Šidlauskaitė, Ottawa, Ont., Canada.
Kan. Bartkus, Dallas, Texas.
Kun. L. Lumas, Anthony, New Mexico.
J. E. vysk. V. Brizgys, Chicago, Ill.
Kun. J. Pakalniškis, Brooklyn, N. Y.
Kun. Pr. Kuras, Peoria, Ill.
Kun. Ant. Kardauskas, Ludington, Mich.
Kun. J. Patašius, Great Falls, Mont.
Prel. Ign. Valančiūnas, Philadelphia, Pa.
Kun. V. Karalevičius, Bayonne, N. J.
Dr. J. Meškauskas, Cambridge, Ohio.
Prof. B. Vitkus, Brockton, Mass.
Prel. Ign. Albavičius, Cicero, Ill.
Prel. P. Juras, Lawrence, Mass.
Kun. V. Slavynas, War, W. Va.
Kun. P. Laurinaitis, Kenton, Ohio.
Kun. Pr. Geisčiūnas, Billings, Mo.
Kun. J. Petrėnas, Brooklyn, N. Y.

MŪSŲ VYTIS, Nr. 6 (62), 1954 m. lapkričio - gruodžio mėn. P. L. S. S. vadų, vadovių ir akademikų skautų-čių laikraštis. Redaktorius vyr. sktn. Bronius Kviklys. Redakcijos adresas: 631 W. 54th 11, Chicago 9, Ill. Prenumeratos kaina metams 3 dol., atskiras nr. — 50 centų.

EGLUTĖ, Nr. 10, 1954 m. gruodžio mėn. Kalėdinį džiaugsmą mažiesiems šiame numeryje neša Zigmas Gavelis, A. Vaičiulaitis, J. Noruta, Albina Kašiubienė, Gražina Balsytė, Stasys Džiugas, L. Žitkevičius, Danutė Lipčiūtė, O. B. Audronė, N. Butkienė, Algis Kalvelis, Alė Rūta, Aurelija Kucinaitė, Milda Skučaitė, Cytis Vazalinskas. Viršelis ir visos naujos iliustracijos pieštos dail. Birutės Vilkutaitytės - Gedvilienės. "Eglutė", leidžiama Lietuvių Kultūros Instituto, administruojama N. Pr. Seserų Putname, rūpestingai redaguojama Pr. Naujokaičio (924 Madison St., Brooklyn 21, N. Y.), nuoširdžia ir dailiai patiekta jaunimo kūryba jau yra užkariavusi mažųjų širdis ir su gražiom viltim žengia į ateitį, skiepydama jose meilę gimtajam tėvų kraštui ir lietuviškajam žodžiui.

ALp(LKA)1786
1955, Nr.1

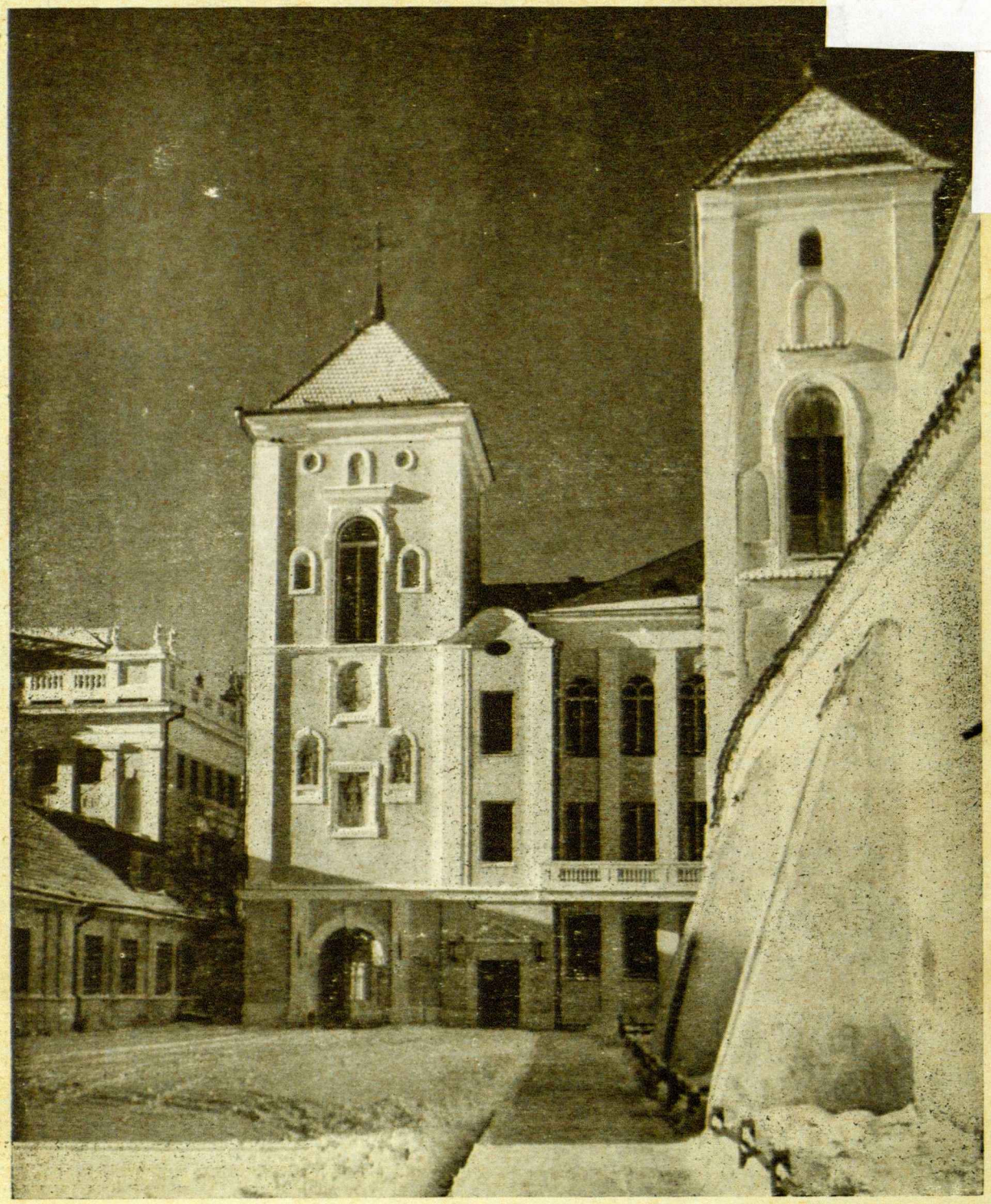

KAUNO KUNIGŲ SEMINARIJOS VARTAI IR BAŽNYTINIO MENO MUZĖJUS Nuotr. V. Augustino

90.725.623